

הקדמת ספר הזהר

א ע"א

ספר הזהר

תרגום

רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי ה"שושנה", זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה היא בין הקוצים ויש בה [גווי] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה דין ויש בה רחמים. כמו השושנה יש בה י"ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא י"ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השניה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה. ואחר כך הזכיר עוד הפעם [שם אלקים]. ולמה הזכיר פעם נוספת, כדי להוציא חמשה עלים חזקים שמסבבים את השושנה, ואלו החמשה נקראים ישועות, והם חמשה שיערים. ועל סוד זה כתוב "כוס ישועות אשא", זה כוס של ברכה. כוס של ברכה צריכה להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה יושבת על חמשה עלים חזקים שהם דוגמת החמש אצבעות. והשושנה הזו היא כוס של ברכה כנ"ל. מאלה"ם השני עד אלה"ם השלישי ישנן חמש תיבות. מכאן והלאה האור שנברא ונגנז ונכלל בברית ההוא שנכנס בשושנה (זו) והוציא בה זרע, וזה נקרא "עץ עושה פרי אשר זרעו בו". ואותו הזרע נמצא באות הברית ממש. וכמו דמות הברית שנזרע במ"ב זווגים של (של אותו) הזרע ההוא, כך נזרע השם החקוק ומפורש במ"ב אותיות כמעשה בראשית.

רבי חזקיה פתח כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה^ה בין החוחים מאי^ו שושנה דא כנסת ישראל^ה (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה^ה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחיוור אופ כנסת ישראל^ה אית בה דין ורחמי מה שושנה אית בה תליסר עלין^ה אופ כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא אופ אלהים דהכא^ה משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין^ה לסחרא לכנסת ישראל^ה ולנטרא לה ולבתר אדכר זמנא אחרא אמאי אדכר זמנא אחרא בגין^ה לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה^ה ואינון חמש אקרין ישועות [ואינון] [ואקרין] חמש תרעין ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא^ה דא כוס של ברכה כוס של ברכה אצטריך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין דוגמא דחמש אצבען ושושנה דא איהו כוס של ברכה^ה מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז [ואתכליל] [וכליל] בברית ההוא דעאל בשושנה דא ואפיק בה זרעא^ה ודא אקרי (בראשית א יא) עץ עושה פרי אשר זרעו בו^ה וההוא זרע קיימא [באות] [באותו] ברית ממש^ה וכמה דדיוקנא דברית אזרע בארבעין ותרין זווגין^ה ההוא [נ"א דההוא] זרעא כך אזרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתוון (כעובדא) דעובדא דבראשית^ה:

"בראשית". רבי שמעון פתח "הנצנים נראו בארץ." "הנצנים", זה מעשה בראשית, הם "נראו בארץ", מתי, ביום השלישי, שכתוב "ותוצא הארץ", אז "נראו בארץ". "עת הזמיר הגיע" זה יום הרביעי, שהיה בו זמיר עריצים, מארת חסר. "וקול התור" זה יום החמישי, דכתיב "ישרצו המים וגו'", לעשות תולדות. "נשמע", זה יום הששי, לפי שכתוב בו "נעשה אדם", שהוא עתיד להקדים עשיה לשמיעה, שכתוב

בראשית רבי שמעון פתח^ה (שיה"ש ב יב) הנצנים נראו בארץ הנצנים דא עובדא דבראשית נראו בארץ אימתי ביום השלישי דכתיב (בראשית א יב) ותוצא הארץ כדין נראו בארץ עת הזמיר הגיע דא יום רביעי דהוה ביה זמיר עריצים מארת חסר וקול התור^ה דא [יום] [ביום] חמישי דכתיב (שם כ) ישרצו המים וגו' למעבד תולדות נשמע דא יום ששי דכתיב (שם כו) נעשה אדם דהוה עתיד למקדם עשיה לשמיעה^ה [דכתיב] (כתיב)

נוסחאות

הערות

1. בדפוס וילנא איתא "מאן" וצ"ע מקורו.

א. נ"א רזי אלעזר וכ"ה צוהרי חמה וצנוקת ארץ ישראל (הערת זוהר). ב. רחל (ד"א). פנתס רלג ע"ב, ופ' משא קפט ע"ב (הערת זוהר). כתב הארזי"ל (שעה"כ פורים) שושנה, צגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאלילות צסוד לבי ומעטי את עזמך, והיא מסתמרת צראש הצריאה ולכן נקרא אסתר (מ"מ). ג. למה כלת משה מלגאו (ד"א). ד. רחל (ד"א). ע. פת"ש נתיב אצ"ע פתח כו וו"ל, נוקצא מסוד תרע"א דגילופי אדני" שיערדת צצריאה שושנה צין החוחים, כמ"ש בהקדמת זוהר, וצה הממילה התורה צראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תמאה, והוא התחלת אורימא דצריאה. ה. למה (ד"א). ו. ולא גוון (ד"א). ז. י"ב דדיה וי"ב דידה והכוללים (ד"א). ח. פי' אימא (ד"א). ט. נשא דף קלח ע"ב, וקלח ע"ב, וקמו, שמות קפו ע"א (הערת זוהר). י. ר"ל מאלהים א' עד אלהים ב' י"ג תיבות - אספקלריא מאירה (נ"א). יא. למה (ד"א). יב. אימא אפיק ה' גבורות מנצפ"ך להושיעם מן הקליפות (ד"א). יג. ר"ל מאלהים ב' עד אלהים ג' ה' תיבות (נ"א). יד. פנתס רלג וצ"ע צקו ע"א (הערת זוהר). טו. תרומה קסט ע"א (הערת זוהר). יו. שס קלח (הערת זוהר), נדל"ל קלח ע"ב. יז. עי' ע"ה מ"ד ומ"ן פרק ה' שעד היסוד אין האור מתעבה כלל ונשאר צמעלחו העליונה. ולנוק' אין נמשכת כי אס תמצינת הארה דרך דופני העטרה (עי' שער הארת המוחין ט') והוא סוד סיקס את הזכר, שעיקר האור נשאר ציסוד שבו ואין הנוק' מקבלת מאותו האור העיקרי מאומה. ועי' תרומה קסו (כללים ח"א פא ע"א). יח. לקמן סב ע"ב (הערת זוהר). יט. שהרוחני אינו כגשמי אלא אור הנשפע צמ' נשאר ג"כ ציסוד - ז"ח (נ"א). כ. היינו ל"ב אלהים ויר"ד מאמרות - א"מ (נ"א). עי' ע"ה דרוש מ"ן ומ"ד דרוש יד (לש"ו). ע"ה דרושי הולדת אור"א חו"ן פרקים א' ב' ד'. ע"ה פת"ש (אור"א פתח טו) היינו הנשיקין ששרשם צבי"ב האותיות, ומאחר שהראשון מצנייהם נעלם, עיקרם הוא רק כ"א, וכל נשיקה היא צין שנים, לכן פעמיים הם מ"ב. ק. עי' אריכות צענין זה שער מאמרי רשב"י, וצוהר הרקיע, וציהל אור. קא. לו ע"א לט ע"ב ויקרא ד ע"ב לקמן (הערת זוהר). קב. תור צגימ' ישרצו (ד"א). קג. ולכן אמר נעשה לשון רבים לרמוז שלכן צראו - א"מ (נ"א).

תרגום

ספר הזהר

כאן "נעשה אדם" וכתוב שם "נעשה ונשמע". "בארצנו", זה יום השבת שהוא דוגמת ארץ החיים (שהוא עולם הבא עולם הנשמות, עולם הנחמות). (דבר אחר) "הנצנים", אלו הם האבות שעלו במחשבה וגם נכנסו לעולם הבא ונגזזו שם, ומשם יצאו בהסתר, ונסתרו בתוך (בהם) נביאי האמת. נולד יוסף ונגזזו בו, נכנס יוסף לארץ הקודש ונטע אותם שם, ואז "נראו בארץ" ונגלו שם. ומתי הם נראו, בשעה שהתגלתה הקשת בעולם, כי בשעה שנראית הקשת אז הם מתגלים. ובשעה ההיא "עת הזמיר הגיע", עת לקצץ את הרשעים מן העולם. למה ניצל, לפי ש"נצנים נראו בארץ", ואם לא שנראו, לא היו נשארים בעולם, והעולם לא היה מתקיים. ומי מקיים את העולם וגורם לאבות שיתגלו, קול של התינוקות שעוסקים בתורה, בזכות אלה התינוקות שבעולם, העולם ניצל, עליהם כתוב "תורי זהב נעשה לך", אלו הם תינוקות ילדים ובחורים, שכתוב "ועשית שנים כרובים זהב".

"בראשית". רבי אלעזר פתח, "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה". "שאו מרום עיניכם", לאיזה מקום, למקום שכל העינים תלויות אליו, ומי הוא, פתח עינים, ושם תדעו שאותו סתום העתיק שעומד לשאלה, ברא אלה. ומי הוא, "מי", אותו שנקרא מקצה השמים למעלה, שהכל עומד ברשותו. ולפי שעומד לשאלה והוא בדרך סתום ולא גלוי, לכן נקרא "מי", כי למעלה אין שם שאלה, וקצה השמים הזה נקרא "מי".

ויש אחר למטה שנקרא "מה". ומה בין זה לזה, אלא הראשון הסתום שנקרא "מי" עומד לשאלה, כיון ששואל אדם ומפשפש להתבונן ולדעת מדרגה לדרגה עד סוף כל הדרגות, כיון שמגיע לשם, "מה". מה ידעת, מה הסתכלת, מה פשפשת, הרי הכל

הכא נעשה אדם וכתוב התם (שמות כד ז) נעשה ונשמע בארצנו דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ החיים (נ"א) שהוא עולם הבא עולם הנשמות עולם הנחמות) דבר אחר¹ הנצנים אלין אנון אבהן² דעאלו במחשבה ועאלו בעלמא דאתי ואתגניזו תמן ומתמן נפקו בגניזו ואתמירו גו |נ"א בהו| נביאי קשוט אתיליד יוסף ואתמירו ביה עאל יוסף בארעא קדישא ונציב לון תמן וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן ואימתי אתחזון בשעתא דאתגלי קשת בעלמא דהא בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע עדן לקצץ חייבין מעלמא אמאי אשתזיבו בגין דנצנים נראו בארץ ואלמלא דנראו לא אשתארון בעלמא ועלמא לא אתקיים ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין קל ינוקי דלעאן באורייתא ובגין אינון רביין דעלמא עלמא אשתזיב לקבליהון (הה"ד) (שיר א יא) תורי זהב נעשה לך אלין אינון ינוקי רביין עולמין דכתיב (שמות כה יח) ועשית שנים כרובים זהב³:

בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים⁴ ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה⁵ ברא אלה ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא⁶ דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים ולא אתגליא אקרי מ"י דהא לעילא לית תמן שאלה⁷ והאי קצה השמים אקרי מ"י:

ואית אחרא לתתא ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה⁸ כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ"ה⁹ מה ידעת מה אסתכלתא מה פשפשתא הא כלא

נוסחאות

1. כן הוא בזהר הרקיע.

א. עי' זוהר הרקיע. ב. עי' אריכות במאמרי רשב"י וזיהל אור, וזוהר הרקיע. ג. דף ו ע"א (דפ"ק). ד. פי' עטרה [אמרה] פתח לעינים הם נצח והוד עיין פ"ה ז' פ' אחרי מות דף ע"א ז' (ד"א). ה. עי' צנהגר"א על ס"י סוף ח ע"א וז"ל, בהן [בישקו"ת] מותר החקירה כמ"ש זוהר (בראשית ע"א ע"א) דקיימא לשאלה, ולא זה [בצינה] ענמה, כי שאל נח לימים ראשונים (דברים ד לז) וכו' אלא הז"ס היוצאים ממנה, עכ"ל. וכן עי' צנהגר"א על תיקון¹ כ ע"ג, שכל הצחינה של "קיימא לשאלה" הנמצאת בצחינה היא אינה אלא על ידי ו"ק, משא"כ זה ענמה אין שאלה בכלל. צינה קיימא לשאלה מכיוון שהיא עומדת להנהיג את הזו"ג דלצילות ומתפשטת צו (פ"ח"ש א"ף טו). היא קיימא לשאלה מכיוון שהיא עומדת בצורת המנוגע בין צחי' אצילות לבין צחי' הבריאה בכל מקום ומקום (כללים ח"ב נב ע"ב). כל ענין היותה "קיימא לשאלה" אינו מצד ענמותה, אלא רק על ידי הו"ק הנבראים ממנה. שכל העולם יוצא ממנה ומתנהג על ידה (הקדו"ש לח ע"א). צחי' זו של קיימא לשאלה איננה מיוחדת לאימא דלצילות אלא היא שייכת לכל ס"ג וס"ג בכל מקום ומקום (דע"ה ח"א פג ע"ג). ו. שמות קמ ע"א (דפ"ק). עי' ח"ג רד ע"א (לש"י). שם מתבאר שצחינת מ"י כולל את כל הג"ר (דע"ה ח"ב סו ע"ג). ז. תרומה קח ע"א (דפ"א). ח. עי' ע"ח שער א' ענף ה'. אין כוונתם לאסור את הדרישה וחקירה במציאות אולם אשר בהם גופא, שכן הארזי"ל ענמו מצד צחינות אלו צהרצבה צע"ח צשערים עתיק, א"א ואו"א, אלא כוונתו רק להתפשטות אולם הרי היא ההנהגה הנמשכת מהם למטה, והיינו "כצחי דרחמנא" שאין לעמוד עליהם (ציאורים ח"א כ ע"ב) מכיוון שזוהו הזווג צששאי המכונה צטישה (צנהגר"א על ספד"ל יג ע"ד ד"ה ועינין ראו). ט. תרומה קל"ח א' ויקהל רי"א צהעלות קמ"ח ז' ולהן ט' א' י"ו קס"ז א' שמות קמ"ז א' (הערות זוהר). י. עי' ע"ח שער א' ענף ה' שכלן כוונתו שהוא כינוי למלכות, ועי' צנהגר"א על חז"ח מא ע"ג שהוא כינוי למלכות דלצילות.

הערות

הקדמת ספר הזוהר

א ע"ב²

ספר הזוהר

תרגום

סתום כבתחילה. ועל הסוד הזה כתוב "מה אעידך מה אדמה לך".

כאשר נחרב בית המקדש יצא קול ואמר "מה אעידך" (ומה אדמה לך, באותו "מה" אעידך), בכל יום ויום העידותי בך מימים קדמונים, שכתוב "העדתי בכם היום את השמים ואת הארץ". "ומה אדמה לך" באותו אופן ממש עטרתי אותך בעטרות קדושות, עשייתי לך שלטון על העולם, שכתוב "הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי וגו'", קראתי עליך "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה". "מה אשׁוה לך", כמו שאת יושבת, כך הוא כביכול למעלה. כשם שלא נכנסים עכשיו בך העם הקדוש בסדרים קדושים, כך אני נשבע לך שלא אכנס למעלה עד שיבואו בך המוניין למטה. וזוהי הנחמה שלך, הואיל שהדרגה הזו אשׁוה לך בכל.

ועתה שאת כאן, "גדול כים שברך". ואם תאמר שאין לך קיום ורפואה - "מ"י ירפא לך", ודאי שאותה הדרגה הסתומה העליונה שהכל נמצא בה, תרפא לך ותקים אותך. "מ"י" - קצה השמים למעלה, "מה" - ועד קצה השמים למטה, ואת זה ירש יעקב, שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה, מהקצה הראשון שהוא "מ"י", אל הקצה האחרון שהוא "מה", לפי שעומד באמצע. ועל זה "מי ברא אלה".

אמר רבי שמעון, אלעזר בני, פסוק דברך ויתגלו סודות עליונים הסתומים שאינם ידועים לבני העולם. שתק רבי אלעזר. בכה רבי שמעון ועמד רגע (שעה) אחד. אמר רבי שמעון, אלעזר, מאי "אלה", אם תאמר שהם כוכבים ומזלות, הרי הם נראים שם תמיד, ועל ידי "מה" נבראו, כמו שנאמר "בדבר יהוה שמים נעשו". ואם תאמר אלו דברים סתומים, שלא יכתוב "אלה", כי הם נגלים. אלא סוד הזה לא התגלה כי אם ביום אחד כשהייתי על חוף הים, ובא אליהו ושאל אותי, רבי, ידעת מה זה "מי ברא אלה". אמרתי לו, אלה השמים וצבאם מעשה הקב"ה, שראוי לו לאדם להסתכל בהם כדי לברך אותו, שכתוב "כי אראה שמך מעשה

סתים כדקדמיתא ועל רזא דנא דכתיב (איכה ב יג) מה אעידך מה אדמה לך:

כך אתחריב בי מקדשא נפק קלא ואמר (דא) מה אעידך [ומה אדמה לך מה אעידך וכו' נ"א מה אעידך בההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא]⁶ | נ"א ומה אדמה לך בההוא מ"ה אעידך | בכל יומא ויומא (הא) אסהידת בך מיומין קדמאין דכתיב (דברים ל יט) העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ⁷ ומה אדמה לך בההוא גוונא ממש עטרתי לך⁸ בעטרין קדישינך עבדית לך שלטנו על עלמא דכתיב (איכה ב טו) הזאת העיר שיאמרו כלילת | ופינ | וגו'⁹ קרינא לך (תהלים קכב ב) ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה (איכה ב יג) מה אשׁוה לך כגוונא דאנת יתבא הכי הוא כביכול לעילא כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין הכי אומינא [לך דלא איעול] (לה דלא אעיל) אנא לעילא עד דיעלון בך אכלוסך¹ ודא איהו נחמה דילך הואיל דדרגא דא אשׁוה לך בכלא:

והשתא דאנת הכא גדול כים שברך (שם) ואי תימא דלית לך | (ליה) קיימא ואסוותא מ"י ירפא לך ודאי ההוא דרגא סתימא עלאה דכלא קיימא ביה ירפא לך ויוקים לך מ"י קצה השמים לעילא | מ"ה | ועד קצה השמים לתתא | נ"א | קצה השמים לתתא | ודא ירית יעקב דאיהו מבריח מן הקצה אל הקצה מן הקצה קדמא דאיהו מ"י אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה בגין דקאים באמצעיתא ועל דא מי ברא אלה':

אמר רבי שמעון אלעזר בני פסוק מילך ויתגלי סתימא דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין שתיק רבי אלעזר בכה רבי שמעון וקאים [רגעא נ"א שעתא]² (דרגא) חדא א"ר [שמעון] אלעזר³ מאי אלה⁴ אי תימא ככביא ומזלי הא אתחזאן תמן תדיר ובמ"ה אתבריאו כמה דאת אמר (תהלים לג ז) בדבר יהוה שמים נעשו אי על מלין סתימין לא לכתוב אלה דהא אתגליא איהו אלא רזא דא לא אתגליא בר יומא חד דהוינא על כיף ימא ואתא אליהו ואמר לי רבי ידעת מה הוא [מי] ברא אלה אמינא ליה אלין שמיא וחיליהון עובדא דקב"ה דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו ולברכא ליה דכתיב (שם ח ד) כי אראה שמך מעשה

הערות

נוסחאות

1. ביולנא נוסף "לתתא" וצ"ע מקורו. 2. נמחק בגר"א. 3. נמחק בגר"א.

א. נ"א צההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא ויומא (ד"א). 3. העיד הקצ"ה על ישראל שמים וארץ שהם ז' ו"ן שאם יחטאו אינם משפיעים להם שפעם, ולכן אמר הנביא "מה" שהיא מלכות, כבר היעדותי אותה עליך, וטעם שלא הזכיר ז"א, מפני שהוא עליון והזכיר המלכות שהיא נגלית יותר, אצל כפי האמת שניהם עדים על ישראל (מ"מ). 4. פי' דמייתי אותן למה שהיא המלכות, וכאילו אמר למה שהיא מלכות אדמה לך (מ"מ). 5. עטרא דקדישין לז"א, ועטרא דגבורות לנוק' (מ"מ). 6. ס"ת תרות"י (ד"א). 7. שנות רל"ז צ' (הערת הוהר). 8. ע"י אריכות צמאמרי רשצ"י, וצשעה"ק ה ע"א. כלומר כל גילוייה הוא רק על ידי ז"א (דע"ה ח"א ד ע"ג), וכל קצה הוא צורתו ו' ולכן ו' קצות בנימ' אל"ה (צ"אוריס ח"א כה ע"ד). 9. ע"י צוהר הקייע.

תרגום

ספר הזוהר

אצבעותיך וגו' ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ".
אמר לי, רבי, דבר שתום היה לפני הקדוש ברוך הוא וגילהו בישיבה של מעלה, וזה הוא. בשעה שסתום כל הסתומים רצה להתגלות, עשה בתחילה נקודה אחת, וזו עלתה להיות מחשבה. צייר בה כל הציורים, חקק בה כל החקוקים. וחקק בתוך הנר הקדוש הסתום חקיקה של ציור אחד סתום, קדש קדשים, בנין עמוק שיצא מתוך המחשבה ונקראת "מי" התחלה (ראשית) לבנין. עומד ולא עומד, עמוק וסתום, לא נקרא בשם אלא "מי". רצה להתגלות ולהקרא בשם (הזה), והתלבש בלבוש מכובד שמאיר וברא אלה, ועלה "אלה" בשם. התחברו האותיות אלו באלו ונשלמו בשם אלהים. וטרם שברא אלה, לא עלה בשם אלהים. והם שחטאו בעגל (בעולם), ועל סוד זה אמרו "אלה אלהיך ישראל". וכמו שמשנתף "מי" ב"אלה", כך השם משנתף תמיד, ובסוד הזה התקיים העולם. ופרח אליהו ולא ראיתי אותו, וממנו ידעתי הדבר שעמדתי על הסוד והסתור שלו. בא רבי אלעזר וכל החברים והשתטחו לפניו. בכו ואמרו, אלמלא לא באנו לעולם אלא לשמוע את זה, די.

אמר רבי שמעון, על זה השמים וצבאם נבראו ב"מה", שכתוב "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו'", וכתוב "מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים". "על השמים" הוא לעלות בשם, משום שברא אור לאורו, והתלבש זה בזה ועלה בשם עליון. ועל זה "בראשית ברא אלהים", זה אלהים העליון, שהי "מה" לא היה כך ולא נבנה. אלא, בשעה שנמשכו האותיות הללו (מאלו) "אלה" מלמעלה למטה, והאם הלוחה לבת בגדיה וקישטה אותה בתכשיטיה. ומתי קישטה אותה בתכשיטיה כראוי, בשעה שנראו לפניו כל זכר, שכתוב "אל פני האדון ה'". וזה נקרא 'אדון', כמו שנאמר "הנה ארון הברית אדון כל הארץ". כך יצאה ה' ונכנסה י', והתקשטה בכלים של זכר כנגדם של כל זכר בישראל. וישראל מושכים אותיות אחרות

אצבעותיך וגו' יהו"ה אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ:
א"ל רבי מלה סתימא הוה קמי קב"ה וגלי במתיבתא עלאה ודא הוא בשעתא דסתימא דכל סתימין בעא לאתגלייא^א עבד ברישא נקוד"ה חדא^ב ודא סליק למהוי מחשבה צייר בה כל ציוריך^ג חקק בה כל גליפיך^ד ואגליף גו בוצינא קדישא^ה סתימא גליפו דחד ציורא סתימאה^ו קדש קדשין בניינא עמיקא דנפק מגו מחשבה ואקרי [מ"י] שירותא (נ"א ראשיתא) לבנינא קיימא ולא קיימא עמיק וסתים בשמא לא אקרי אלא מ"י בעא לאתגלייא [ולאתקרי] (ולא יתקרי) בשמא (דא) ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה וסליק אלה בשמא אתחברון אתוון אלין באלין ואשתלים בשמא אלהים ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים ואינון דחבו^ז בעגלא על רזא דנא אמרו (שמות לב ח) אלה אלהיך ישראל^ח וכמה דאשתתף מ"י באלה^ט הכי הוא שמא דאשתתף תדיר וברזא דא אתקיים עלמא ופרח^י אליהו ולא חמינא ליה ומניה ידענא מלה דאוקימנא על רזא וסתרא דילה אתא רבי אלעזר וכלהו חברייא ואשתטחו קמיה בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די:

אמר רבי שמעון על דא שמיא וחיליהון במ"ה אתבריאו^א דכתיב (תהלים ח ד) כי אראה שמך מעשה אצבעותיך וגו' וכתוב (שם י) מ"ה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים^ב [על השמים איהו לסלקא בשמא] בגין דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא (קדישא ה') עלאה ועל דא בראשית ברא אלהים (בראשית א א) דא אלהים עלאה דהא מ"ה לא הוי הכי ולא אתבני אלא בשעתא דאתמשכן אתוון אלין |מאילין| אל"ה מלעילא לתתא^ג ואימא אוזיפת לברתא מנאהא^ד וקשיטא לה בקישוטהא ואימתי קשיטא לה בקישוטהא כדקא חזי בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא דכתיב (שמות כג יז) אל^ה (את) פני האדון יהו"ה ודא אקרי אדון^ה כמה דאת אמר (יהושע ג יא) הנה ארון הברית אדון כל הארץ כדין נפקת ה' ואעילת י' ואתקשיטת במאני דכורא לקבליהון דכל דכר בישראל ואתוון

נוסחאות

הערות

א. פי' רצה לגלות מלכותו (מ"מ). ב. להלן טו ע"א משפטים קה ע"א ט ע"ב שמות רכו ע"ב רכז ע"א (הערות הזוהר). הוה אבא (מ"מ). ג. פי' ע"י אבא צייר אימא וו"ן (מ"מ). ד. תחילה צייר אותם ציור דק, ואח"כ אותם הציורים חקק בהם עד שנכנסה החקיקה תוך הלוח. והכוונה כי לרוב אור החכמה לא היו ניכרים וו"ן רק ציורים בעלמא, ואח"כ לרוב שהייתם שם, נחקקו שהוא דבר ממשי יותר מן הציור והמצייר והחוקק הוא א"ס צ"ה (מ"מ). ה. אבא נקרא צוניה, כי יש בחכמה קצת דין להיות שחכמה דלריך הלבישה לגבורה דעמיק, וקראה קדישא כי החכמה נק' קדש (מ"מ). ו. שהיא נעלמת תוך אימא וו"ן (מ"מ). ז. היא בינה שגם היא סתומה תוך וו"ן (מ"מ). ח. ע"י פרשת משפטים קה ע"א (לש"ו). ט. שם מבאר כי הוא בחינה של גלות, וע"י ביאור עניין זה בחריכות ציהל אור. פ. כמו שבצריאת העולם נכנסו נה"י דאימא צו"א, ואז נעשה שם אלהים, כך תמיד כל יום ויום נכנסים נה"י דאימא צו"א, ולכן נקרא הבינה אלהים (מ"מ). י. מכאן עד סוף הקטע מקומו לקמן לפני א"ר אלעזר שתיקה (גר"א). כ. ע"י זוהר הרקיע. ל. ס"ת מלכ"ה (ד"א). מ. מן הזו"א אל המלכות (מ"מ). נ. מלוא מלבושה (ד"א), ומקשטת למלכות [רש"ב] (נ"א), תיקון הנוק' על ידי הארת הבינה (פח"ש עקודים פתח כה). והוא נעשה על ידי עליית וו"ן למעלה צו"א, ונחלשו האו"א בפנימיותם ונעשית אימא לפנימיות הנוק' (כללים ח"א קג ע"ג). ואז וו"ן מודווגים פצ"פ (דע"ה ח"ב קד ע"ג), והוא בזמן שאין זכות ומעשים בחמיונים לעשות את התיקון בעצמם ואז נעשה הזיווג בחמינת מש"כ למעני למעני אעשה (דע"ה ח"ב קכא ע"ג). ע"י ע"ש שער מ' פרק ח'. פ. מתחילה נק' אדני לשון נקבה, ועמה שקיבלה קישוטי אימא הנקרא עלמא דכורא, נק' גם המלכות אדון, לשון זכר (מ"מ).

1. בדפוס וילנא נוסף "נ"א בעלמא", וצ"ע מקורו.

ד. תחילה צייר אותם ציור דק, ואח"כ אותם הציורים חקק בהם עד שנכנסה החקיקה תוך הלוח. והכוונה כי לרוב אור החכמה לא היו ניכרים וו"ן רק ציורים בעלמא, ואח"כ לרוב שהייתם שם, נחקקו שהוא דבר ממשי יותר מן הציור והמצייר והחוקק הוא א"ס צ"ה (מ"מ). ה. אבא נקרא צוניה, כי יש בחכמה קצת דין להיות שחכמה דלריך הלבישה לגבורה דעמיק, וקראה קדישא כי החכמה נק' קדש (מ"מ). ו. שהיא נעלמת תוך אימא וו"ן (מ"מ). ז. היא בינה שגם היא סתומה תוך וו"ן (מ"מ). ח. ע"י פרשת משפטים קה ע"א (לש"ו). ט. שם מבאר כי הוא בחינה של גלות, וע"י ביאור עניין זה בחריכות ציהל אור. פ. כמו שבצריאת העולם נכנסו נה"י דאימא צו"א, ואז נעשה שם אלהים, כך תמיד כל יום ויום נכנסים נה"י דאימא צו"א, ולכן נקרא הבינה אלהים (מ"מ). י. מכאן עד סוף הקטע מקומו לקמן לפני א"ר אלעזר שתיקה (גר"א). כ. ע"י זוהר הרקיע. ל. ס"ת מלכ"ה (ד"א). מ. מן הזו"א אל המלכות (מ"מ). נ. מלוא מלבושה (ד"א), ומקשטת למלכות [רש"ב] (נ"א), תיקון הנוק' על ידי הארת הבינה (פח"ש עקודים פתח כה). והוא נעשה על ידי עליית וו"ן למעלה צו"א, ונחלשו האו"א בפנימיותם ונעשית אימא לפנימיות הנוק' (כללים ח"א קג ע"ג). ואז וו"ן מודווגים פצ"פ (דע"ה ח"ב קד ע"ג), והוא בזמן שאין זכות ומעשים בחמיונים לעשות את התיקון בעצמם ואז נעשה הזיווג בחמינת מש"כ למעני למעני אעשה (דע"ה ח"ב קכא ע"ג). ע"י ע"ש שער מ' פרק ח'. פ. מתחילה נק' אדני לשון נקבה, ועמה שקיבלה קישוטי אימא הנקרא עלמא דכורא, נק' גם המלכות אדון, לשון זכר (מ"מ).

הקדמת ספר הזהר

ב ע"א²

ספר הזהר

תרגום

מלמעלה למקום הזה. "אלה אזכרה" אזכיר בפי ואשפוך דמעוטי (ברצון נפשי כדי להמשיך האותיות הללו), ואז אדם מלמעלה עד בית אלהים, שיהיה אלהים כדוגמתו, ובמה, "בקול רנה ותודה המון חוגג".

אמר רבי אלעזר, השתיקה שלי בנתה מקדש למעלה ובנתה מקדש למטה, ובודאי דיבור בסלע משתיקה בשמים. דיבור בסלע - מה שאמרת והתעוררתי בו, שתיקה בשמים - מה ששתקתי שנבראו ונבנו שני עולמות יחד.

אמר רבי שמעון, מכאן והלאה שלמות הכתוב, שכתוב "המוציא במספר צבאם", שני דרגות הן, וכל אחת מהן צריכה להיות רשומה. אחת זה שנאמר "מה", ואחת "מי". זו עליונה וזו תחתונה. זו העליונה רשומה, ואומר "המוציא במספר צבאם", "המוציא" - אותו שנודע ואין כמותו, כדוגמת זה המוציא לחם מן הארץ. "המוציא" - ההוא שנודע, זו הדרגה התחתונה, והכל אחד. "במספר" - ששים רבוא הם שעומדים יחד, והוציאו צבאות למיניהם שאין להם חשבון. (כדוגמת זה) "לכולם" - בין אותם הששים ובין כל צבאותם "בשם יקרא". מה זה "בשם יקרא", אם תאמר שקרא להם בשמותם, זה אינו כן, שאם כן היה צריך להיות בשמו. אלא בזמן שהדרגה הזו לא עולה בשם (למעלה) ונקראת "מי", לא מולידה ולא מוציאה נסתרים למינה, אף על גב שכולם היו טמונים בה. כיון שברא "אלה" והתעלה בשמו ונקרא אלהים, אז בכח השם הזה הוציא אותם בשלמות. וזהו "בשם יקרא", באותו השם שלו קרא והוציא כל מין ומין שיתקיימו בשלמותו. כדוגמת זה "ראה קראתי בשם", הזכרתי שמי שיתקיים בצלאל על קיום שלמותו.

"מרב אונים", מה זה "מרב אונים", זה ראש הדרגות, שעולים בו כל הרצונות, ועליהם בו

אחרנין משכן לון ישראל מעילא לגבי אתר דא אלה אזכרה (תהלים מב ה) אדכרנא בפומא¹ ושפיכנא דמעאי (נ"א) ברעות נפשי בגין לאמשכא אתוון אלין² וכדין אדם מעילא עד בית אלהים למהוי אלהים כגוונא דיליה ובמאי (שם) בקול רנה ותודה המון חוגג⁶:

א"ר אלעזר שתיקה דילי (דיליה) בנא מקדשא לעילא³ ובנא מקדשא לתתא ובודאי (מלה בסלע משתוקא בתרין מלה) (משתוקא בשמים ומלה) בסלע מה דאמרנא ואתערנא ביה משתוקא בשמים מה דשתיקנא [דאברו] (ואברו) ואיבנו תרין עלמין כחדא:

אמר רבי שמעון מכאן והלאה שלימו דקרא דכתיב (ישעיה מ כו) המוציא במספר צבאם תרין דרגין אינון דאצטריך למהוי רשים כל חד מנייהו חד דא דאתמר מ"ה וחד מ"י דא עלאה ודא תתאה⁴ דא עלאה רשים ואמר⁷ המוציא במספר צבאם המוציא ההוא דאשתמודע⁵ ולית כוותיה כגוונא דא המוציא לחם מן הארץ¹ המוציא ההוא דאשתמודע דא דרגא תתאה וכלא חד במספר שתין רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא [כגוונא דא] לכלם בין אינון שתין בין כל חילין דילהון בשם יקרא מאי בשם יקרא אי תימא דקרא לון בשמתהון לאו הכי הוא דאם כן בשמו מבעי ליה אלא בזמנא דדרגא דא לא סליק [בשמא] (נ"א) לעילא) ואקרי מ"י לא אוליד ולא אפיק טמירין לזיניה¹ אע"ג דכלהו הוו טמירין ביה כיון דברא אלה ואסתלק בשמיה ואקרי אלהים כדין בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו ודא הוא בשם יקרא בההוא שם דיליה קרא ואפיק² כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה כגוונא דא (שמות לא ב) ראה קראתי בשם אדכרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום אשלמותיה:

מרב אונים (ישעיה מ כו) מאי מרב אונים³ דא ריש דרגין דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה

הערות

נוסחאות

1. בדפוס וילנא איתא "בפומאי", וצ"ע מקורו.
2. נמחק בהגהות הגר"א.

3. הנה צ' מדרגות אלו, ראש הבנין העליון וסופו, העליון להשפיע והתחתון לקבל. העליון נעלם, והתחתון נגלה. העליון נשמה לבנין, והשני נשמה למה שלמטה ממנו. והו' עלאה ודא תתאה⁴, ושניהם רשומים ומפורסמים, זה בעליונים זה בחתוניים, זה נרשם בעליונים להעליון, זה נרשם בזה לגליון, כי זה עלמא דאתגליא וזה עלמא דאכסאיא, כנודע. והנה בכל מקום שיש ה' יתירה, לפעמים יורה על ה' עלאה, ולפעמים יורה על ה' תתאה. והנה המוציא במספר הוא על ה' עלאה שאין כמותו, כי הוא ממהי אה כולם והוא המוציא במספר, כי צנינה נכללים השש קצוות כללות רב, עד שעולים ל' רבון. ו"ש במספר שחין ריבוא אינון דקיימין כחדא, כי כולם עומדין צנינה בעלם גדול, והוא מוציא למטה למינס, באצילות ובצריחה וצנינה ובעשיה, והם נמשכין מהעליונים ונקראים נבאם, כי מכחם נמשכים למטה, ולזה אמר ואפיקו חילין לזיניהו דלית לון חושבנא. לכולם בין אינון שיתין בין כל חילין לנהון בשם יקרא מאי בשם יקרא כו' (שער מאמרי רשב"י). 7. שמות קסא ע"צ וקלח ע"צ (הערת זוהר) פקודי רלח ע"צ (דפ"א). 8. פי' כל מילין דאינון באתגליא כחוצין עיין תרומה קסא ע"צ ובגליון פ' פקודי (ד"א). 9. סוד המוציא לחם מן הארץ (ד"א). 10. פירוש לא הוציא האורות הטמונים זו למיניהם. הרש"ב (נ"א). 11. ע"י קריאת השמות קשר אותן בשורשן העליון ויחד אותם למעלה, וכמ"ש בתיקונים מיקון מ"ט ומי נ"ו ע"ש. ועי"ו נמשך עליהם אור וקדושה משורשם העליון שנקודש הקדשים, ועי"ו נבררו וילאו מהרע לגמרי (דע"ה ח"ב לה ע"ד). 12. פקודי רלח ע"צ (הערת זוהר).

6. ע"י אריכות ציהל אור. 7. מאכן דעיקר קדושת לימוד הקבלה ומעלתו הוא לדבר צנחנות שלמעלה דווקא ולא של מטה, כדי לתקן ולעורר באורותיהם של מעלה (דע"ה ח"א נו ע"ב, ע"ש). הדיקום אשר צשצילס נצרה העולם והם המפתח לכל העולמות כולם שכולם נפתחים ונסגרים ע"פ תהלוכותיהם, וכל גילויי ית"ש אשר באצילות באים על ידיהם (דע"ה ח"ב קנה ע"ד), ועי' זוהר הרקיע. 8. הנה צ' מדרגות אלו, ראש הבנין העליון וסופו, העליון להשפיע והתחתון לקבל. העליון נעלם, והתחתון נגלה. העליון נשמה לבנין, והשני נשמה למה שלמטה ממנו. והו' עלאה ודא תתאה⁴, ושניהם רשומים ומפורסמים, זה בעליונים זה בחתוניים, זה נרשם בעליונים להעליון, זה נרשם בזה לגליון, כי זה עלמא דאתגליא וזה עלמא דאכסאיא, כנודע. והנה בכל מקום שיש ה' יתירה, לפעמים יורה על ה' עלאה, ולפעמים יורה על ה' תתאה. והנה המוציא במספר הוא על ה' עלאה שאין כמותו, כי הוא ממהי אה כולם והוא המוציא במספר, כי צנינה נכללים השש קצוות כללות רב, עד שעולים ל' רבון. ו"ש במספר שחין ריבוא אינון דקיימין כחדא, כי כולם עומדין צנינה בעלם גדול, והוא מוציא למטה למינס, באצילות ובצריחה וצנינה ובעשיה, והם נמשכין מהעליונים ונקראים נבאם, כי מכחם נמשכים למטה, ולזה אמר ואפיקו חילין לזיניהו דלית לון חושבנא. לכולם בין אינון שיתין בין כל חילין לנהון בשם יקרא מאי בשם יקרא כו' (שער מאמרי רשב"י). 7. שמות קסא ע"צ וקלח ע"צ (הערת זוהר) פקודי רלח ע"צ (דפ"א). 8. פי' כל מילין דאינון באתגליא כחוצין עיין תרומה קסא ע"צ ובגליון פ' פקודי (ד"א). 9. סוד המוציא לחם מן הארץ (ד"א). 10. פירוש לא הוציא האורות הטמונים זו למיניהם. הרש"ב (נ"א). 11. ע"י קריאת השמות קשר אותן בשורשן העליון ויחד אותם למעלה, וכמ"ש בתיקונים מיקון מ"ט ומי נ"ו ע"ש. ועי"ו נמשך עליהם אור וקדושה משורשם העליון שנקודש הקדשים, ועי"ו נבררו וילאו מהרע לגמרי (דע"ה ח"ב לה ע"ד). 12. פקודי רלח ע"צ (הערת זוהר).

הקדמת ספר הזהר

תרגום

ספר הזהר

בארח סתים ואמיץ כ"ח דא רזא דעלמא עלאה דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן איש לא נעדר מאינון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא ובגין דאיש לא נעדר בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו אתמנון ולא אעדר מאינון⁶ שתין רבוא אפילו חד בגין למהוי כלא דיוקנא חדא כמה דאיש לא נעדר לעילא אוף הכי לא נעדר לתתא³:

בדרך סתום. "ואמיץ כח" - זה סוד העולם העליון שהתעלה בשם אלהים, כמו שאמרנו. "איש לא נעדר" - מאותם ששים רבוא שהוציא בכח השם. ומשום שאיש לא נעדר, בכל מקום שמתו ישראל ונענשו בחטאייהם, נמנו ולא נעדר מאותם ששים רבוא אפילו אחד, כדי להיות הכל צורה אחת. כמו שאיש לא נעדר למעלה, אף כאן לא נעדר למטה.

בראשית רב המנונא סבא¹ אמר אשכחן אתוון בהפוכא ביי"ת בקדמיתא ולבתר ב' בקדמיתא היינו בראשית ברא לבתר אל"ף בקדמיתא ולבתר אל"ף בקדמיתא היינו אלהים את לבתר אלא כד בעא קב"ה למעבד עלמא² כל אתוון הוו סתימיני³ ותריין אלפיין שניין עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קב"ה ואשתעשע בהו⁴:

"בראשית". רב המנונא הזקן אמר, מצאנו אותיות בהפוך, ביי"ת בהתחלה ואחר כך. ב' בהתחלה היינו "בראשית", "ברא" לאחר מכן. אל"ף בהתחלה ואחר כך. אל"ף בהתחלה היינו "אלהים", "את" לאחר מכן. אלא כשרצה הקדוש ברוך הוא לעשות את העולם, כל האותיות היו סתומות, ואלפיים שנה טרם שברא את העולם היה מסתכל הקדוש ברוך הוא ומשתעשע בהן.

בך בעא למברי עלמא אתו¹ כל אתוון קמיה מסופא ארישייהו² שריאת את ת למיעל ברישא אמרה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא חותמא דגושפנקא³ דילך אמ"ת ואת אתקריאת אמ"ת יאות למלכא למשרי באת אמ"ת ולמברי בי עלמא אמר לה קב"ה יאות אנת וזכאה אנת אלא לית אנת כדאי למברי בך עלמא הואיל ונת זמינא למהוי רשים על מצחיך דגוברין מהימנין דקיימו אורייתא מאל"ף ועד תי"ו וברשימו דילך ימותון ועוד דאנת חותמא דמות הואיל ונת כך לית אנת⁴ (אנא) כדאי למברי בך עלמא [מיד נפקת]⁵:

כשרצה לברוא את העולם, באו לפניו כל האותיות מסופם לראשם. התחילה האות ת' להכנס בראש. אמרה, רבון העולמים, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני תשלום חותם שלך אמ"ת, ואתה נקראת אמ"ת, ראוי למלך להתחיל באות אמ"ת ולברוא בי את העולם. אמר לה הקדוש ברוך הוא, את ראויה ואת זכאית, אלא שאינך כדאית לברוא בך את העולם, הואיל ואת עתידה להיות רשומה על מצחי האנשים הנאמנים שקיימו את התורה מאל"ף ועד תי"ו, וברושם שלך ימותו. ועוד, שאת חותם המות. והואיל ואת כך, אינך כדאית לברוא בך את העולם. מיד יצאה.

עאלת את ש קמיה אמרה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דבי אתקרי שמך שד"י ויאות למברי עלמא

נכנסה האות ש' לפניו. אמרה לפניו, רבון העולמים, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי נקראת

הערות

א. קנא ע"ז ושמות כז ע"א (דפ"ק). ב. עי אריכות במאמרי רש"י. ג. עי זוהר הרקיע. ד. הוא ו' קצוות (נ"א). דהיינו, כאשר רצה להאציל ולהתפשט האצלות העולם ו"ק, שהם גבול לכל המתגלה והם בלי גבול, אמו כל אמוון שביד כולם כח להאציל, כל הנמצא בו ימים ו"ק מפני כללות כל אחת מכולם כדפי, ואמו כולם לפניו, היינו סוד המשפחה שדנה לראות אם יתגלו ע"י זאת או ע"י זאת, והיינו צונה עולמות ומחריבין וכו', כי העלות במשפחה בריאת העולם על ידי זאת הצחינה. וגלגול ההקף הצחינה היא כלי בריאתו, מפני היקף הנמשך אל מציאות העולם יקרא צנין עולם וחורבנו. וזהו "אמו כל אמוון", כי נחגלגלו צחינות אומיות צחינה צסוד הקף גלגל כ"צ אומיות, אורם ואצילותם למעלה, לצדוהו העולם ונחצטלו מנאצותם שנחגלגלו אותם הצחינות, ולא נצרא העולם מפני סבת החורבן כאשר נצאר בכל אות ואות. וזהו עאלת אות פלוני דקאמר, וכן נפקת שנחגלגלה אותה צחינה ועצר זמן הנהגתה, שיש לכל אות ואת זמן יתגלה צחינתו וזמן יעוצר צסוד הנהגת המדות כמו שיש שמיטין ויבולות (אור יקר ש"א סי' ז). ה. היינו צחינה - א"ס (נ"א). ו. צפ' תרומה קסא ע"א וכו' רות ריש פ ע"ד וצמדש ויק"ר ריש פ' יע וע"ש עוד צציונים (לש"י), ועי אריכות ביהל אור. ז. מקץ רד ע"א ויגש רה ע"צ (הערת הזוהר). ח. עי צמיקונים דף עד ותמצא טעם למה צאים למפרע (ד"א). כי האומיות נצראו צציי"ה א' תחילה ואח"כ כולם על הסדר ונמצאת ת' אחרונה עומדת צפתח הצחינה ע"כ יצאה ראשונה - א"ס (נ"א). עי תיקו"ו יז ע"א: ע"א והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) אלין אינון אמוון דהוה לון שכל לאעלא קדם מלכא כל חד על תקווי מסטררא דגבורה עאלו כלהו למפרע בגין דלחי דרועא שמאלא משרי ודא איהו בראשית צא' משרי בגין צצמדת הדין אצברי עלמא ובגין דא עאלו למפרע והא אוקמוהו דציימינא אצברי עלמא וביה עאלו אמוון כסדרן ורזא דמלה אמרתי עולם חסד יבנה (תהלים פט ג) ובגין דא כד עאלו אמוון למפרע ומיייהו כסדרן לא צעא קודשא צריך הוא למצרי צהון עלמא עד דשקף לון ציימינא ושמאלא וצרא צהון עלמא. @42תרגום12: ענין אחר, "המשכילים יזהירו" אלו הם אומיות שהיה להם שכל להיכנס לפני המלך, כל אחת על תקוה, מצד של גבורה נכנסו כולן למפרע, משום שהיא זרוע שמאל משרי, וזה בראשית, וזה משרי, בגלל צצמדת הדין נצרא העולם, ומשום זה נכנסו למפרע. והרי פרשה צציימינא נצרא העולם, וכו נכנסו אומיות כסדרן. וסוד הדבר "אמרתי עולם חסד יבנה", ולכן כשנכנסו האומיות למפרע, ומהם כסדרן, לא רצה הקדוש ברוך הוא לצרא צהון את העולם, עד ששקף אותן ציימינא וצשמאל, וצרא צהון את העולם. ועי אור יקר (ש"א סי' ז): להיות האומיות צציינה שהיא נקבה, ואומיות צה צהיפוך, לכך צאו כך, שראש כולם הצחינה היא קופס צצמכה, ואחר שגלגול זה היה צציינה. ט. חותם הטבעת (דפ"א). י. פי' ציחוקאל (ט ד) והומיות על חו מנחות וכו' (ד"א). כ. עי אריכות במאמרי רש"י.

הקדמת ספר הזהר

ב ע"ב 2

ספר הזהר

תרגום

שמך שד"י, וראוי לברוא את העולם בשם קדוש. אמר לה, את ראוייה ואת טובה ואת אמת, אבל הואיל והאותיות של הזיוף נוטלים אותך להיות עמהם, איני רוצה לברוא בך את העולם, שהרי השקר לא יתקיים אלא אם ק' ר' יטלו אותך. מכאן, שמי שרוצה לומר שקר יקח יסוד של אמת בהתחלה ואחר כך יקיים את השקר, שהרי האות ש' היא אות אמת, אות האמת שהתיחדו בה האבות. ק' ר' הם האותיות שנראו על הצד הרע, וכדי להתקיים לקחו את האות ש' בתוכן, ונהיה קשר. כיון שראתה כך, יצאה מלפניו.

נכנסה האות צ'. אמרה לפניו, רבוננו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני (שבי) בי חתומים הצדיקים, ואתה שנקראת צדיק רשום בי, שכתוב "כי צדיק ה' צדקות אהב", ובי ראוי לברוא את העולם. אמר לה, צדי, צדי את וצדיק את, אבל את צריכה להיות טמונה, אינך צריכה להתגלות כל כך כדי שלא לתת פתחון פה לעולם. מה הטעם, ה' היא, ובאה ה' של השם של הברית הקדוש ורוכב עליה ונאחז עמה, וזה הסוד, כשברא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון, ברא אותו בב' פרצופים, ולכן הפנים של יו"ד חוזר לאחור כמו זה ז', ולא חוזרים פנים בפנים כמו זה ז'. מסתכל למעלה כמו זה ז', מסתכל למטה כמו זה ז'. אמר לה הקדוש ברוך הוא עוד, שאני עתיד לנסר אותך ולעשות אותך פנים בפנים, אבל במקום אחר תתעלי. יצאה מלפניו והלכה.

נכנסה האות פ'. אמרה לפניו, רבון העולמים, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שהרי הישועה שאתה עתיד לעשות בעולם רשומה בי, וזו היא פדות, ובי ראוי לברוא את העולם. אמר לה, ראוייה את, אבל בך רשום פשע בדרך סתום. כמו שהנחש שמכה ומכניס ראשו בין גופו, כך מי שחוטא כופף ראשו ומוציא ידיו. וכן ע' עוון, אף על גב שאמרה שיש בי ענוה, אמר לה הקדוש ברוך הוא, לא אברא בך את העולם. יצאה מלפניו.

נכנסה האות ס'. אמרה לפניו, רבון

בשמה קדישא אמר לה יאות אנת וטב אנת וקשוט אנת אבל הואיל ואתון דזיופא⁶ נטלין לך למהוי עמהון לא בעינא למברי בך עלמא דבגין דלא אתקיים שקרא אלא אי יטלון לך ק"ר מכאן מאן דבעי למימר שקרא⁷ יטול יסודא דקשוט בקדמיתא ולבתר יוקים ליה שקרא דהאי את ש' את קשוט איהו את קשוט דאבהתן דאתיחדו בה ק' ר' אתון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון ובגין לאתקיימא נטלי את ש' בגווייהו הוי קשר כיון דחמאת הכי נפקת מקמיה⁸:

עאלת את צ' אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא דביל בי חתימין צדיקים ואנת דאתקריאת צדיק בי רשים דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות אהב ובי יאות למברי עלמא אמר לה צדי צדי אנת וצדיק אנת אבל אנת צריך למהוי טמירא לית אנת צריך לאתגלייא כל כך בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא מאי טעמא ז' איהי אתיא י' דשמא [דברית] קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדה ורזא דא כד ברא קב"ה לאדם הראשון⁹ דו פרצופין בראו ובגין כך אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא דא ז' ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא ז' אסתכל לעילא כגוונא דא ז' אסתכלת לתתא כגוונא דא ז' אמר לה קב"ה תו' דאנא זמין¹⁰ לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק נפקת מקמיה ואזלת¹¹:

עאלת את פ' אמרה קמיה רבון עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים ודא הוא פדות¹² ובי יאות למברי עלמא אמר לה יאות אנת אבל בך אתרשים פשע בטמירו כגוונא דחיויא דמחי ואעיל רישיה בין גופיה הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידיו וכן ע' (פשע) עון אע"ג דאמרה דאית בי¹³ ענוה אמר לה קב"ה לא אברי בך עלמא נפקת מקמיה¹⁴:

עאלת את ס אמרה קמיה רבון

הערות

נוסחאות

1. בדפוס וילנא איתא "תוב" וצ"ע מקורו. 2. בדפוס וילנא איתא "ביה" וצ"ע מקורו.

6. אחמון דזיופא הם ק"ר, כי ק' דוגמת ה' מווייפת, כקוף צפני אלס. ור' דוגמת ד' מווייפת (זהר הרקיע). 7. ויקהל רטו ע"צ (הערת הזהר). 8. בראשית נג [כו - דפ"ק] ע"צ מקן רד ע"א תרומה קנז ע"א (ד"א). 9. פקודי רסד ע"א תרומה קמח ע"צ (הערת הזהר). 10. ע"י אריכות במאמרי רש"י. 11. ע"י זוהר הרקיע: הצדיקים חתומין בלות ברית קודש הרומו ללדיק יסוד עולם, כי אס אינס שלימין זו, אפילו יקיימו כל התורה אינס נקראים צדיקים. וגם צינה שהוא רבון דעלמא בסוד רשום, שהרי עלמא דלחי אסתים דכורא שהוא יסוד לדיק, ח"ש דלחמ אתקריאת לדיק צי רשום, דכתיב כי לדיק ה' נדקות אהב, שסס נו"ה הנקרא נדקות, וצינה נתפשט עד הוד, וזהו נדקות אהב ורלוי שיצרא העולם במדמו. 12. הוא כתיב לדיק בלאחור ישבתנה כלומר שמו"צ אינס פצ"פ (בהגרא"א בספד"ז ע"צ ע"צ ד"ה לא הו), ח"ס וחכס בלאחור ישבתנה כי חכס שהיא חכמה השצית את הצינה והאירי זה בסוד אצ"א וגם ז"ס הנזכר כאן בצורת אות ז' שהם או"א יו"ד ונו"ן (ע"מ שער הכללים פרק א'), וע"מ שער כה פרק א' ביחס לז' לללס. 13. אלה"ר חכמה עיין פ' אמור פח ע"צ והיינו יו"ד דרכיב על נו"ן צינה ובקדמיתא לא הו משגיחין אפין באפין ע' בספרא דלניעותא קעו ע"צ והאזינו לזב ע"צ (ד"א). 14. בראשית כא [כח - דפ"ק ופ"א] ע"א (ד"א). 15. ע"י אריכות במאמרי רש"י. 16. ע"י זוהר הרקיע. 17. יש הפרש בין גאולה לפדיון, כי גאולה בעלמא דכורא, אס יגאלך טוב יגאל, שהוא יסוד הנק' טוב. ופדיון בעלמא דנוקבא, ונתן פדיון נפש, נפש דודו, ונמשך פדיון זה מפה שבמלכות וכו' ופ' זו יש זה מסטרא אחרא כי אין פדיון אלא על ידי דבר אחר שיכנס בנקמומו לפייס סט"א כד"א פדעוהו מרדת שחמ מלחתי כופר וכו' ולפיכך אתרשים זה פשע בטמירו (שער מאמרי רש"י). 18. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י.

הקדמת ספר הזהר

תרגום

ספר הזהר

עלמין ניחא קמך למברי בי עלמא דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב (תהלים קמה יד) סומך יהו"ה לכל הנופלים אמר לה על דא את צריך לאתריך ולא תזוז מניה אי את נפיק מאתריך מה תהא [עלייהו]⁶ דאינון נפילין הואיל ואינון סמיכין עלך מיד נפקת [מקמיה]:

עאלת את נ אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי כתיב (שמות טו יא) נורא תהלות ותהלה דצדיקים נאווה תהלה אמר לה נו"ן תוב לאתריך דהא [בגינך] (בגינך כך) תבת סמ"ך לאתרה והוי סמ"ך עליה מיד תבת לאתרה ונפקת מקמיה³:

עאלת את מ אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דבי אתקריאת מלך: אמר לה הכי הוא ודאי אבל לא אברי כך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך תוב לאתריך את ול וכ דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך⁷:

בההיא שעתא נחת מן קדמוהי את כ מעל כורסי יקריה⁸ אזדעזעת ואמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא כבודך וכד נחתת כ מעל כורסי יקריה אזדעזעו מאתן' אלף עלמין ואזדעזעו כורסייא וכלהו עלמין אזדעזעו למנפל אמר לה קב"ה כ"ף כ"ף מה את עביד הכא דלא אברי כך עלמא תוב לאתריך דהא כך כליה (ישעיה י כג) כלה ונחרצה אשתמע תוב לכרסייך והוי תמן בההיא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה:

עאלת את י אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא שירותא דשמא קדישא ויאות לך למברי בי עלמא א"ל די לך דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי כך סליק לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי⁹:

עאלת את ט"ו אמרה קמיה רבון עלמא ניחא קמך למברי בי עלמא דאנא בי אתקריאת טוב וישר אמר לה לא אברי כך עלמא דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון הה"ד (תהלים לא

הערות

א. ו ע"א (דפ"ק). ב. ע"י אריכות צוהר הרקיע. ו"ל השער מאמרי רש"י: האותיות אורות מזהיקין מאירים ומוהרים, וכונת כל אחת באומרה שיצרא צה העולם הוא התפשטות אורה והתגלותה בתחתונים. ואלו היה אור נו"ן מתפשט ויורד למטה בתחתונים, היתה מתרחקת מאד מאור סמ"ך. ולהיות כי היא לית לה נגמרמה כלום אלא מאי דנקטא מלעילא, בדרמה למטה לא תוכל לעמוד מפני ריחוקה מאור סמ"ך הסומכת אותה, ולכן אמר לה שתשוב למקומה ויהיה לה מאור סמ"ך סמך ועור זימי נפלה צגלות. ג. ע"י שער מאמרי רש"י: מ' פתוחה סוד מלכות, בהתפשט אור זינה בתוכה, ואז מולכת בתחתונים. ד. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, וזוהר הרקיע. ו"ל השער מאמרי רש"י: גזרה חכמת המאציל העליון, להיות עת וזמן להארת זינה במלכות זרה"ה ויה"כ, ואז נקראת מלך, כי מ' בסוד ארבע ספירות, נלח הוד יסוד מלכות מאירות במלכות מזד זינה. ו'ל' הס סוד ג' ספירות חג"ת מאירות במלכות מזד זינה. ו'ך' הס סוד שמי ספירות חכמה וזינה שצנינה מאירות במלכות. ובהתערפות כולם להאיר במלכות תקרא מלך. ואלו היה העולם נצרא באותיות אלו, שהם סוד התפשטות זינה במלכות, יהיו כל הנצראים במדרגת מלכים אחר שנצראו באור פני מלך, והעולם צריך למלך למען ייראו ממנו, ושמרו דרך ה'. ולפיכך גזרה חכמתו ית' שלא יצרא העולם באור רב כזה המתפשט מאותיות אלו, והחזירם למקומם להעלים האור הרב ההוא, ולצרא העולם באור מועט כדי שיהא מורא מלכות שמים עליהם, ולא יתגלה אור זה כי אם לעמים ידועים זרה"ה ויה"כ כדפרשית. ה. זריאה (ד"א). ו. ח ע"ב (דפ"ק). ז. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י, וזוהר הרקיע. ו"ל השער מאמרי רש"י: "את חקיק זי" יורה על חכמה דז"א. "ואנת רשים זי" יומר דק, ענין רשימא בעלמא, יורה על מוחא דצבא, יו"ד דתלייא ממולא קדישא. "וכל רעותא דילי זך" סליק כנגד מוחא סתמיא, אשר שם הרעון העליון. ח. יסוד (ד"א). ט. ע"י שער מאמרי רש"י: שהוא תשיעי מלמעלה למטה ונקרא טוב כ"ד אמרו זקיק כי טוב. תרומה קנב ע"א (הערות הזהר).

הקדמת ספר הזהר

ג ע"א²

ספר הזהר

תרגום

טובך אשר צפנת ליראיך". הואיל וגנוז בתוכך, אין בו חלק לעולם הזה שאני רוצה לברוא אלא בעולם הבא. ועוד, על שטובך גנוז בתוכך יטבעו שערי ההיכל, זהו שכתוב "טבעו בארץ שעריה". ועוד, שח' כנגדך, וכשתתחברו יחד הנה ח"ט, ועל כן האותיות הללו לא רשומות בשבטים הקדושים. מיד יצאה מלפניו.

נכנסה האות ז'. אמרה לו, רבוננו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי שומרים בניך את השבת, שכתוב "זכור את יום השבת לקדשו". אמר לה, לא אברא בך את העולם, שבך יש קרב וחרב חדה ורומח של קרב כמו שלנו". מיד יצאה מלפניו.

נכנסה האות ו'. אמרה לפניו, רבוננו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שאני אות משמך. אמר לה, וא"ו, את וה' די לכם שאתם אותיות של שמי, שאתן בסוד של שמי, וחקוקות וגלופות בשמי, ולא אברא בכן את העולם.

נכנסה האות ד' והאות ג'. אמרו אף כך. אמר אף להן, די לכן להיות זו עם זו, שהרי העניים לא יתבטלו מן העולם, וצריכים לגמול עמהם חסד. דל"ת הוא העני, גימ"ל גומלת לה חסד. אל תפרדו זו מזו, ודי לכן לזון זו את זו.

נכנסה האות ב'. אמרה לו, רבוננו של עולם, נוח לפניך לברוא בי את העולם, שבי מברכים אותך למעלה ולמטה. אמר לה הקדוש ברוך הוא, הרי ודאי שבך אברא את העולם, ואת תהיי הראשית לברוא את העולם.

עמדה האות א' ולא נכנסה. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אל"ף אל"ף, למה אינך נכנסת לפני כשאר כל האותיות. אמרה לו, רבוננו של עולם, משום שראיתי שכל האותיות יצאו מלפניך בלי תועלת, מה אני אעשה שם. ועוד, שהרי

נוסחאות

1. "קרבא וחרבא" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "חרבא". 2. דן' (הגהות הגר"א).

הערות

- א. שמות קנצ ע"א (הערת הוזהר). 3. עי' אריכות נשער מאמרי רש"י, וזהר הרקיע.
- ג. עי' אריכות נשער מאמרי רש"י, וזהר הרקיע. וז"ל השער מאמרי רש"י: ז' מורה על היות המלכות עטרת בעלה, בסוד י' על ו' כנודע (תיקון"ו ז ע"ב). וזהו זכור את יום השבת, להעלותו לעולם הזה, ולקדשו להיות עטרת בעלה, נגזר הקדש, וכו' להעלות "את", שהיא נקבה, בעולם הזה. וז"ל השער מאמרי רש"י: הכונה היא שיצא העולם בסוד גופא בלא דרועין, כי לז"א שמי צחי"א, כסוד גופא ודרועין טרם הזווג. ואם צחי"א גופא לבד, סוד ו' נשעת הזווג. וזהו סוד ו' נשעת בן ארבע. וזו נעלמת מאד, ולא היה ראוי שיצא העולם בצחי"א זו, ולכן השיב ה' ימ', שהן צמנו, ואין ראוי שתמגלה יומר. וכן צה' אחרונה נשעת, כי הכונה כולה מקושטת נשעתה ויין כמדה, וכד קבילת דכורא היא ה'. וכשלא יש זיווג היא ד' כנודע. הנה אס כן ו' וה' אס סוד זווג גופא גופא, ואין ראוי שתמגלה אור זה. ואמר שלשה דברים: דאמון אמון דשמי, דאמון בראש דשמי, ותיקין וגליפין צמני. כי יש וז"א וה' עלאה דלמין צמולה, ועליהם אמר "דאמון בראש צמני", כי הם פנימיות השם ונשמה לו. ויש ו' וה' צ"א מלצר, גוף לאלו, ועליהם אמר "דאמון אמון דשמי", ועוד יש ו' וה' צנוקצא דז"א, ועליהם אמר "ותיקין וגליפין צמני", כי זה נמעצה האור ונחלק ונגלף. ה. תרי פלגי (ד"א). ו. עי' אריכות נשער מאמרי רש"י, וזהר הרקיע. ז"ל השער מאמרי רש"י: ד' הוא (רומז לצי"ח המלכות) עד לא קבילת דכורא ואין זווג, וזה בזמן הגלות שהיא דלה ועניה וצריכה לגמילות חסדים הנמשך על ידי הסוד, שהוא הקו הפשוט של הגימל, ומטה אליה חסד בסוד אור זרוע לנדיק, כי האור נרע זה וחסר וזומם מצלי שזרע על ידי הגן, דלא עייל זה גנא בזמן הגלות. וזהו סוד ד' וג', כי ו' וה' היא צחי"א בשלום, וג' וד' בזמן הגלות, וזהו סוד ד' וג' ואור זה מועט ואין ראוי שיצא בו העולם. ז. נמי לא ידעו צאר עליון קנ"א צ"ן צאר תחמון הוי"ה אדנ"י הוי"ה אלוקים וזה נותן קיום לעולמות שהם ה' אורות ח"צ (ד"א).

כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך הואיל וגנוז בגוון לית ביה חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי אלא בעלמא דאתי' ותו דעל דטובך גנוז בגוון יטבעון תרעי |שפתים| דהיכלא הה"ד (איכה ב ט) טבעו בארץ שעריה ותו דח לקבלך וכד תתחברון כחדא הא ח"ט ועל דא אתוון אלין לא רשימין בשבטין קדישין מיד נפקת מקמיה³:

עאלת את ז אמרה ליה רבון עלמא נחא קמך למברי בי עלמא דבי נטרין בניך שבת דכתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו אמר לה לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא¹ וחרבא דשנא ורומחא דקרבא כגוונא דנו"ך² [מיד] נפקת מקמיה²:

עאלת את ו אמרה קמיה רבון עלמא נחא קמך למברי בי עלמא דאנא את משמך אמר לה ו אנת וה די לכון דאתון אתוון דשמי דאתון ברזא דשמי וחקיקין וגליפין בשמי ולא אברי בכו עלמא⁷:

עאלת את ד ואת ג⁶ אמרו אוף הכי אמר אוף די לכון למהוי דא עם דא דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא וצריכין לגמול עמהון טיבו דל"ת איהו מסכנא גימ"ל גומל לה טיבו לא תתפרשון דא מן דא ודי לכון למיזן דא לדין¹:

עאלת את ב' אמרה ליה רבון עלמא נחא קמך למברי בי עלמא דבי מברכאן לך לעילא ותתא אמר לה קב"ה הא ודאי בך אברי עלמא ואת תהא שירותא למברי עלמא:

קיימא את א לא עאלת אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף למה לית אנת עאלת קמאן כשאר כל אתוון אמרה (ליה) |קמיה| [רבון עלמא בגין דחמינא] כל אתוון נפקו מן קמך בלא תועלתא מה אנא אעביד תמן ותו דהא

הקדמת ספר הזהר

תרגום

ספר הזהר

נתת לאות ב' אוצר גדול זה, ולא ראוי למלך עליון להעביר אוצר שנתן לעבדו וליתנו לאחר. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אל"ף אל"ף, אף על גב שאברא את העולם באות ב"ת, את תהיי הראש לכל האותיות. אין בי יחוד אלא בך. בך יתחילו כל החשבונות וכל מעשי העולם, וכל יחוד לא יהיה אלא באות אל"ף.

יהיבת לאת ב"ת נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף אע"ג דאת ב"ת בה אברי עלמא את תהא ריש לכל אתוון לית בי יחודא אלא בך^א בך ישרון כל חושבנין וכל עובדין דעלמא וכל יחודא לא הוי אלא באת אל"ף:

ועשה הקדוש ברוך הוא אותיות עליונות גדולות, ואותיות תחתונות קטנות. ולכן ב"ת ב"ת בראשית ברא", אל"ף אל"ף אלהים את. אותיות מלמעלה ואותיות מלמטה, וכולן יחד הן מהעולם העליון ומהעולם התחתון.

[ועבד קב"ה] [ועתיד קב"ה למעבד] אתוון [אתוון]^ב עלאין רברבן ואתוון תתאין זעירין^ג ובגין כך ב"ת ב"ת בראשית ברא אל"ף אל"ף אלהים את אתוון מלעילא ואתוון מתתא וכלהו כחדא הוו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה^ד:

"בראשית". רבי יודאי אמר, מה זה בראשית, בחכמה. זו החכמה שהעולם עומד עליה להכנס לתוך סודות סתומים עליונים. וכאן נחקקו ששה צדדים גדולים עליונים שמהם הכל יוצא, שמהם נעשו ששה מקורות ונחלים להכנס לתוך הים הגדול. והיינו בראשית, מכאן נבראו מי ברא אותם, ההוא שלא נזכר, ההוא הנסתר שאינו ידוע.

בראשית רבי יודאי אמר מאי בראשית בחכמה דא חכמה דעלמא קיימא [עלה] לאעלא גו רזין סתימין עלאין^ה והכא אגליפי^ו שית סטרין רברבין^ז עלאין^ח דמנהון נפיק כלא דמנהון אתעבידו שית מקורין^ט ונחלין לאעלא גו ימא רבא^י והיינו [ברא שית] [בראשית] מהכא אתבריאו מאן ברא לון ההוא דלא אדכר ההוא סתים דלא ידיע^{יא}:

רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך. כשהגיעו לפרדס אחד, אמר רבי חייא לרבי יוסי, זה שאמרתם בראשית ודאי זה כך, משום שששה ימים עליונים ישנם אצל התורה ולא יותר, האחרים הם סתומים. אבל ראינו בתוך צדדי בראשית שאמר כך. הסתום הקדוש חקק חקיקות בתוך מעיו של סתר אחד שנקוד בנקודה שנועץ. ההוא חקק חקוקים ונסתר בו, כמו מי שגונז הכל תחת מפתח אחד, ואותו המפתח גונז הכל בהיכל אחד. ואף על גב שהכל גונז בהיכל ההוא, העיקר של הכל הוא באותו המפתח. ואותו המפתח סוגר ופותח.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא כד [מטו לחד] [בעו לממטי] בי חקל אמר ליה רבי חייא לרבי יוסי הא דאמריתו [ברא שית] [בראשית] ודאי הכי הוא בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר אחרנין סתימין אינון אבל חמינן גו סטרי^{לב} בראשית דאמר הכי גליפי^{לג} אגליף ההוא סתימא קדישא^{לד} גו מעוי דחד טמירוי דנקי^{לה} בנקודה דנעץ ההיא גליפי^{לז} אגליף וטמיר ביה כמאן דגניז כלא תחות מפתחא חדא^{לו} וההוא מפתחא גניז כלא בהיכלא חדא ואע"ג דכלא גניז בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי ההוא מפתחא סגיר ופתח^{לא}:

נוסחאות

הערות

1. בדפוס וילנא איתא "גליפוי", וצ"ע מקורו. 2. נמחק בגר"א. 3. גליפו (יהל אור). 4. בדפוס וילנא איתא דנקיט, וצ"ע מקורו.

א. עי' דע"ה ח"ב עו ע"א שם משמע שהאות א' היא צקוד ז"א וצ' היא צקוד מלכות. ועי' צנהגרא על ספד"ט ע"א ע"ד צהגה"ה כי צחמלה היה צלל ממקלל וצקוד צ', דהיינו חו"ב, ואמר הקב"ה לאל"ף, כל יחודי לא יהיה אלא בך. והיינו הכתר שהוא הדעת, פלא אלף אדרין ואכסדרין. וכן הוא צנהגרא על ס"י ד ע"א. ב. קנט ותרומה קלב ע"א ושם קעד ע"א ותזוה קפ ע"ב ויקרא ע"ב ע"א ופנחס רכ ע"א ופקודי רכ ע"א ופקודי רכ ע"א ופקודי רכ ע"א ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רש"י). ד. עי' אריכות בשער מאמרי רש"י. למחוק ה. ע"ק (ד"א). פי' הכא צחמלה הניחו חקיקתם ו"ק דאריך שמהון נפקי ו"ק של ז"א ומן ו"ק דז"א נפיק כולא. הרש"ב (נ"א). צראשית מ ע"ב (הערת הוזהר). ו. צראשית מ ע"ב (דפ"א). ז. אצילות (ד"א). ח. יש צ' חכמות בצלילות, אס חכמה קדומה והוא המו"ס, ואס מוחא דז"א, המתחלה לל"ב נחיצות, והיא חכמה שזו"א, והחכמה זו שזו"א, צה נחקקו שרשי הו"ק הנק' עלמא, וממנה מתקיימין. חמ"ש "ודא חכמה דעלמא קיימא עליה", וחכמה זו, צה מתלצבין ו' קצוות הללו, להכנס ולעלות למעלה ע"י למקום המו"ס, כי זולתה לא יוכלו לקבל האור הרב ההוא, רק שהיא מקבלת האור, וממנה מקבלים הם, חמ"ש "לאעלא גו רזין סתימין עלאין". ט. צריאה (ד"א). י. מלכות דצריאה (ד"א). כ. עי' אריכות בשער מאמרי רש"י. ל. נ"א סתרי (ד"א). למעלה אמר כי צראשית היא חכמה שזו"א, שצה נחקקו השש קצוות דצינה, ולא הג' עליונות, כי נעלמו ממנה מאל. חמ"ש "בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר", כי זו"א שהוא אורייתא, נכנסו שש קצוות עליונות שצבינה אימא עלאה ולא יתיר, כי ג' עליונות שצבינה נעלמו מאל ולא נתלצבו זו"א, כי לא היה יכול לקבל האור הרב ההוא, ולפיכך נסתמו ממנו (שער מאמרי רש"י). מ. אימא עלאה (שער מאמרי רש"י). חכמה אצא נק' סתימאה (יהל אור). נ. יסוד אימא (ד"א). ס. יסוד אצא (ד"א). הוא המות הסתום שנתגלה ממנו נקודה שהוא יו"ד, והוא "דנקיד צנקודה" והיא נקודה נעוזה צו ולא תפרד ממנו, כי הוא נעוץ צה והיא נעוזה צו, חמ"ש צנקודה דנעוץ כו' והענין הוא, כי אימא עלאה נחקקה תחילה בתוך הדעת שצח טמירא, כי מעוי הם סוד הדעת, שהוא מלגא דמליין לאדריין ואכסדראין (שער מאמרי רש"י). ע. כלומר שהיא נפתחת צצתי הדעת (צהגרא על ספד"ט עו ע"ד ד"ה אחא מפתחא). פ. כי הדעת הוא הת"ת כידוע (תיקון"ו כט ע"ב), וצחיותו צעיצור צמעיי אמא צדעת, אז סתים לאמא צקוד מ' סתומה, שהוא צ' ו' כוה צו, שהוא"ו מתחבר צצ' ונעשה מ' סתומה, והוא סגיר. ואח"כ כשנולד יו"א הו' ז"א לכוך, אז תפתח חוה ופתח (יהל אור).

הקדמת ספר הזהר

ג ע"ב²

ספר הזהר

תרגום

באותו ההיכל ישנם בו גזנים שתומים רבים אלו על אלו. באותו ההיכל יש שערים מעשה סתום, והם חמשים. נחקקו לארבעה צדדים והיו לארבעים (ותשעה). לשער אחד אין צד, ולא ידוע אם הוא למעלה אם הוא למטה (הוא למעלה הוא למטה), ולכן אותו השער סתום.

בתוך אותם השערים יש מנעול אחד, ומקום אחד קטן להכניס אותו המפתח בו, ואינו נרשם אלא ברושם של המפתח. אין יודעים בו אלא אותו המפתח (של הפתח) לבדו. ועל זה הסוד "בראשית ברא אלהים". "בראשית" - זה המפתח שהכל סתום בו, והוא סוגר ופותח, וששה שערים כלולים בו באותו המפתח שסוגר ופותח. כשסוגר את אותם השערים וכולל אותם בתוכו (והכל בתוכו), אז ודאי כתוב "בראשית", דבר גלוי בכלל דבר סתום. ובכל מקום בר"א - זה דבר סתום, סוגר ולא פותח. אמר רבי יוסי, ודאי זה כך, ושמעתי את הנר הקדוש שאומר כך, שדבר סתום הוא ברא, סוגר ולא פותח. ובעוד שהיה סוגר במילת 'ברא', לא היה העולם ולא יכל להתקיים, והיה מכסה על הכל תה"ו. וכששולט התה"ו הזה, העולם לא היה ולא יכול להתקיים.

מתי אותו המפתח פותח שערים ומזדמן לשמוש ולעשות תולדות, כשברא אברהם, שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", ושנינו באברהם. ומה שהכל היה סתום במלת 'ברא' חזרו האותיות לשמוש, ויצא עמוד שעשה תולדות, אבר היסוד הקדוש, שהעולם עומד עליו. כשהאבר הזה נרשם במלת 'ברא', אז רשם הסתום העליון (הקדוש לגלות) רושם אחר לשמו ולכבודו. וזה הוא "מ"י ברא אלה". וגם כן השם הקדוש שמתברך שהוא "מה" שנרשם, והוציא מן ברא אבר, והוא רשום באלה מצד זה ואבר מצד זה, הסתום הקדוש. אלה עומד, אבר עומד, כשנשלם זה, נשלם זה. חוקק לאבר הזה ה', וחוקק ל"אלה" הזה י'. האותיות מתעוררות להשלים את הצד הזה ואת הצד הזה, ואז מוציא מ"ם. נוטל אחד לצד הזה ואחד לצד הזה. נשלם השם הקדוש ונעשה אלהים, גם כן השם

בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סגיאין אלין על אלין בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו ואינון חמשיין אגליפו לארבע סטריין והוון ארבעין [ותשע] חד תרעא לית ליה סטרא לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא | איהו לעילא איהו לתתא | ובגין כך ההוא תרעא סתימין^א:

גן אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דקיקי לאעלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא | דפתחא | בלחודוי ועל רזא דנא בראשית ברא אלהים בראשית דא מפתחא דכלא סתימין ביה והוא סגיר ופתח ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא דסגיר ופתח כד סגיר אינון תרעין וכליל לון בגויה [נ"א וכלה בגויה] כדין ודאי כתיב בראשית מלה גליא בכלל מלה סתימאה ובכל אתר בר"א מלה סתימאה איהו סגיר ולא פתח^ב א"ר יוסי ודאי הכי הוא ושמענא לבוצינא קדישא דאמר הכי דמלה סתימאה איהו ברא סגיר ולא פתח ובעוד דהוה סגיר במלה דברא עלמא לא הוה^ב ולא אתקיים והוה חפי [על] כלא תה"ו^ב וכד שלטא האי תה"ו עלמא לא הוה ולא אתקיים:

אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואזדמן לשמוש ולמעבד תולדין^ב כד אתא אברהם דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן באברהם ומה דהוה כלא סתימין במלת ברא^א אתהדרו אתוון לשמושא ונפק עמודא דעבד תולדין אבר יסודא קדישא דעלמא קיימא עליה כד האי אברי^ב אתרשים במלת ברא כדין רשים סתימא^א | עילאה קדישא | לגלאה רשימו^ב אחרא לשמיה וליקריה ודא איהו מ"י וברא אלה וגם כן שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה^ב אתרשים ואפיק מן ברא אברי^ב והוא רשים באלה מסטרא דא ואבר מסטרא דא סתימאה קדישא אלה קיימא אבר קיימא כד אשתלים דא אשתלים דא גליף להאי אבר ה' גליף להאי אלה י' אתערו אתוון לאשלמא להאי סטרא [ולהאי סטרא כדין אפיק מ"ם נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא] אשתלים שמא קדישא^א ואתעביד אלהים גם כן שמא

נוסחאות

הערות

1. רשמנה (הגהות הגר"א).

א. ע"י אריכות בשער מאמרי רש"י וציהל אור, וע"י תיקון^א לו ע"ב, וע"י בהגר"א על ספד"ס ריש טו ע"ד. ב. עטרת היסוד דאבא ה"ה מלכות ידיה השורה באימא עלאה תמיד, וכן ע"י צלק קנז ע"ב (צירוף ס"א סב ע"ב). ג. ענין העעמין סגיר ופתח (ד"א). ד. בחכמה, שהוא יסוד אבא, ברא א"א ו"ק דו"א. ופי' "מלא גלייא" היא מלת "שית", כי ו"ק נודעים הם, ומלת "ברא" היא "מלה סתימאה", כי לא הזכיר מי הוא הבורא שהוא א"א (מ"מ). ה. לעיל נפתח שהוא יסוד אבא, אמר סגיר ופתח, וכאן שמדבר בא"א, אמר סגיר ולא פתח, כי הוא נעלם מאד (מ"מ). ו. לרש"י קראו צוינא קדישא ר"ל ניזון קדוש (ח"ג רלא ע"א). ז. פי' כל זמן שהיו כל הפרנאופים כלולים בא"א, שעדיין לא תיקנס (מ"מ). ח. פי' עולם האצילות לא נתקן (מ"מ). ט. פי' כמו עולם החמה שעדיין לא היה מיקון צפרנאופים (מ"מ). י. אבא (מ"מ). יא. זד ע"א (ד"א). כל התולדות שעושים ו"ן, בכח אבא הוא (מ"מ). יב. פי' יסוד דו"א, קודם הארת מול הי"ג דא"א, שנקרא ברא (מ"מ). יג. עולם הנקודות נברא צ"אצ"ר ללא צחינת שם מ"ה (דע"ה ח"ב ד ע"ב). יד. פי' א"א הנז"ל סתימאה קדישא (מ"מ). טו. פי' תיקון הצנינה מחלה הנקרא מ"י, וברא אלה, פי' תיקון ו"ק דו"א (מ"מ). יז. כלומר שם הו"ה צמילוי אל"ף, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. יח. פי' הו"ה יסוד דו"א ממזל הי"ג דא"א, וא"א נקרא ברא, וזהו מן ברא אבר (מ"מ). יט. פי' רצה המאציל צ"ה לחצר יסוד עם מלכות הנקראת מה, ולכן גליף בצבר ה' דמ"ה, ובאלה י' דמ"י, וכן מ' דמ"ה בצברהם, ומ' דמ"י בצאלה, ונשלם אברהם ואלהים (מ"מ). ק. פי' כמ"פ פ' משפטים קה ע"א, ו"ל וכד ברא אלה ברא שמים. הרש"י (נ"א).

תרגום

ספר הזהר

של אברהם, כשנשלם זה נשלם זה. ויש אומרים שלקח הקדוש ברוך הוא מ"י זרק באל"ה ונעשה אלהים. ולקח הקדוש ברוך הוא מ"ה זרק באב"ר ונעשה אברהם. (ומלת מ"י רומזת לחמשים שערי בינה. ויש בה יו"ד, האות הראשונה של השם הקדוש. ומלת מ"ה רומזת למנין השם הקדוש, ויש בה האות השניה של השם הקדוש יהו"ה, כמו שנאמר "אשרי העם שככה לו וגו'", "תולה ארץ על בלי מ"ה", ואז התקיימו שני עולמות, ביו"ד העולם הבא ובה"א העולם הזה. כלומר במ"י ברא את העולם הבא, ובמ"ה ברא את העולם הזה, וזהו רמז מעלה ומטה.) ואז עשה תולדות ויצא שם שלם מה שלא היה מקודם לכן. זהו שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", כולם היו תלויים עד שנברא שמו של אברהם. כיון שנשלם השם הזה של אברהם, נשלם השם הקדוש. זהו שכתוב "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים".

דאברהם כד אשתלים דא אשתלים דא ויש אומרים דנטל קב"ה מי ושדי באלה ואתעביד אלהים ונטל קב"ה מה ושדי באבר ואתעביד אברהם^א (ומלת מ"י רומז לחמשים שערי בינה ואית בה יו"ד אות קדמאה | דשמא קדישא | (קדישא דשמא)^ב ומלת מ"ה רומז | למנינא דשמא קדישא | (לחשבון השם הקדוש באותיותיו ובמלואו) ואית ביה אות שניה דשמא קדישא יהו"ה כמה דאת אמר (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו וגו' (איוב כו ז) תולה ארץ על בלי מה וכדין אתקיימו תרין עלמין ביו"ד עלמא דאתי ובה"א עלמא דא כלומר במ"י ברא אלה ברא^א עולם הבא ובמ"ה ברא עולם הזה ודין הוא רמז עילא ותתא^ב וכדין עבד תולדות ונפק שמא שלים [מה] [מאן] דלא הוה | קדם דנא | [קודם] [קדים] הה"ד (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כלהו הוו תליין עד דאתברי שמיא [ד]אברהם כיון דאשתלים שמא דא [דאברהם] שמא קדישא אשתלים הה"ד (שם) ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים^א:

השתח רבי חייא בארץ ונישק את העפר, ובכה ואמר, עפר עפר, כמה אתה קשה עורף, כמה אתה בחוצפה, שכל מחמדי העין ירקבו בך, כל עמודי אורות העולם תאכל ותפורר. כמה אתה חצוף, הנר הקדוש שהיה מאיר את העולם, השליט הגדול הממונה, שזכותו מעמידה את העולם, ירקב בך. רבי שמעון אור הנר, אור העולמות, אתה נרקב בעפר, ואתה מקיים ומנהיג את העולם. השתומם רגע אחד ואמר, עפר עפר, אל תתגאה, שלא ימסרו בך עמודי העולם, שהרי רבי שמעון לא ירקב בך.

אשתמה רבי חייא בארעא ונישק לעפרא [ובכה] ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדלי^א כמה את [בחציפון] [בחצפון] דכל מחמדי עינא יתבלון בך כל עמודי נהורין דעלמא תיכול ותידוק כמה את חציפא בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא^ב שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא^ב אתבלי^ב בך רבי שמעון נהירו דבוצינא נהירו לעלמין^א אנת בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא אשתומם רגעא חדא ואמר עפרא עפרא לא תתגאי דלא יתמסרון בך עמודין דעלמא דהא רבי שמעון לא אתבלי בך:

קם רבי חייא והיה בוכה. הלך ורבי יוסי עמו. מאותו היום התענה ארבעים ימים [כדי] לראות את רבי שמעון [בחלום]. אמרו לו, אינך רשאי לראותו. בכה והתענה ארבעים ימים אחרים. הראו לו במחזה את

קם רבי חייא והוה בכי אזל ורבי יוסי עמיה מההוא יומא אתעני ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה בכה ואתעני ארבעין יומין אחרנין אחזיאו ליה

נוסחאות

הערות

1. בדפוס וילנא נמחק "אלה ברא", וצ"ע מקורו.
2. בדפוס וילנא איתא "דעלמין" וצ"ע מקורו. בלי (נוסף בהגהות הגר"א).

- א. ע' לקמן יו ע"א (לש"י). עי' ע"ח שער הנסירה פרק ח'. בעולם הנקודות היה רק האצב לדל ללא צחינת מ"ה, והמ"ה הוא צקוד עטרת היסוד (דע"ה ח"ב ד ע"ב). כלומר, שגילוי שמו ית' צחינת שם מ"ה נמשך צקוד צקוד אור מים רקיע, והוא חסד שנתגלה צפומיה דאמה (כללים ח"א נו ע"א), וזהו מה שנתגלה ציום הראשון של מעשה צראשית ומיד נגנו (כללים ח"א קב ע"א). ועי' אד"ר קמב ע"א שארכיה דההוא אמה רמ"ח עלמין, והוא גימ' אברהם כאן (כללים ח"ב נא ע"א). היסוד נעשה על ידי התפשטות שפעת אור חסד דהשם מ"ה, והיינו "אצב-מ"ה" (ביאורים ח"ב עא ע"ב).
- ב. עי' כללים ח"ב נו ע"ג מבאר את עניין היו"ד שצפומיה דאמה (ה"ה עניין עטרה דיסוד) דמרמז על י' דשם הוי"ה צ"ה וכן על י' דאדני"ו וי' דשד"י ודיעקב ודישראל, וכמו כן מציא כסמכתא לדבריו את דברי הזהר כאן, ועי' עוד צנהגרא על תיקון קה ע"א. ג. ככ"ה עולה מ"ה (אור יקר ש"א סי' יד).
- ד. ג"ע עליון נברא צמי, דהיינו צינה צסתוף החכמה, והעולם הזה צמה דהיינו המלכות צסתוף הת"ת היונק מן הה"א העליונה, והיינו ההוי"ת הנמלאות מסוד צ' יחודים אלו, הצינה והחכמה, נותנים כח אל הת"ת והמלכות (אור יקר ש"א סי' יד). ה. י"א שהוא גליון (ד"א). ו. עד שנתקן סוד צחינת אותיות אברהם, דהיינו זווג ת"ת ומלכות, ואז נשלם שם אלהים, שהוא זווג החכמה והצינה וכו' ציום עשות הוי"ה אלהים חו"ב, ארץ ושמים, ת"ת ומלכות (אור יקר ש"א סי' י"ד). ז. קשה עורף (ד"א). ח. צמורתו (אור יקר ש"א סי' טו). ט. שלא נראה קשת צימיו (אור יקר ש"א סי' טו). י. מנשה רצינו למד, וטעם המספר הזה הוא צקוד התשובה שהיא צינה מרובעת, אימא רביעא על צנין, שהיא ס מרובעת (אור יקר ש"א סי' טו).

הקדמת ספר הזהר

ד ע"א²

ספר הזהר

תרגום

רבי שמעון ורבי אלעזר בנו שהיו עוסקים בדבר הזה שאמר רבי יוסי, והיו כמה אלפים שומעים לדיבורו. בינתיים ראה כמה [בעלי] כנפיים גדולים עליונים, ומעלים עליהם את רבי שמעון ואת רבי אלעזר בנו, ועולים לשיבת הרקיע. וכל אלו [בעלי] הכנפיים היו מחכים להם. ראה שחוזרים ומתחדשים בזיו, ומאירים יותר מהאור של זיו השמש.

פתח רבי שמעון ואמר, יכנס רבי חייה ויראה בכמה [אורות] עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש את פני הצדיקים לעתיד לבוא. אשרי הוא מי שנכנס לכאן בלי בושה, ואשרי מי שעומד באותו העולם כעמוד חזק בכל. וראה שהיה נכנס והיה עומד רבי אלעזר, ושאר העמודים שיושבים שם. והוא היה מתבייש, והצניע את עצמו, ונכנס וישב לרגלי רבי שמעון. יצא קול ואמר, הנמך עיניך, אל תרים ראשך ואל תסתכל. הנמך עיני וראה אור שהיה מאיר למרחוק. חזר הקול כמקודם ואמר, עליונים נסתרים סתומים פקוהי העין, אותם שמשוטטים בכל העולם, הסתכלו וראו, תחתונים (תנאים) ישנים סתומים בחוריהם התעוררו. מי מכם שהופכים חושך לאור וטעם מר למתוק טרם בואם לכאן. מי מכם שמחכים בכל יום לאור שמאיר בשעה שהמלך פוקד את האילה, ומתכבד, ונקרא מלך מכל מלכי העולם. מי שלא מצפה לזה בכל יום באותו העולם, אין לו כאן חלק.

בינתיים ראה כמה מן החברים סביבו, כל אותם העמודים שעומדים, וראה שמעלים אותם לשיבת הרקיע. אלו עולים ואלו יורדים. ומעל כולם ראה את בעל הכנפיים שהיה בא, והוא נשבע שבועה ששמע מאחורי הפרגוד, שהמלך פוקד בכל יום וזוכר את האילה ששוכבת בעפר, ובוטע בעיטות באותה שעה בשלש מאות ותשעים רקיעים, וכולם מפחדים ורועדים

בחזווא⁶ לרבי שמעון ורבי אלעזר בריה דהווי לעאן במלה דא דאמר רבי יוסי והווי כמה אלפין צייתין למלוליה אדהכי חמא כמה גדפינן רברבין עלאין וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקיעא⁷ וכל אלין גדפינן הווי מחכאן להו חמא דמתהדרן [ומתחדשן] (דמתחדשן) בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא:

פתח רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייה וליחמי בכמה דזמין קב"ה לחדתא אנפי צדיקייא לזמנא דאתי זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא כעמודא תקיף בכלא וחמא דהוה עאל והוה קם רבי אלעזר ושאר עמודין דיתבין תמן והוה הוה כסיף⁸ ואשמיט גרמיה ועאל ויתב לרגלוי דרבי שמעון קלא נפק ואמר מאיך עינך לא תזקוף רישך ולא תסתכל מאיך עינוי וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק קלא אהדר כמלקדמין ואמר עלאין טמירין סתימין⁹ פקחי עינא אינון דמשטטן בכל עלמא אסתכלו וחמו [תתאין] (תנינון) |תנאין| דמיכין סתימין בחוריהון אתערו¹⁰ מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא¹¹ וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא פקיד¹² לאילתא¹³ |ואתייקרן| ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא מאן דלא מצפה דא בכל יומא¹⁴ בההוא עלמא לית ליה חולקא הכא:

אדהכי חמא כמה מן חברייא סחרניה כל אינון עמודין דקיימין וחמא דסליקו לון למתיבתא דרקיעא אלין סלקין ואלין נחתין¹⁵ ועילא דכולהו |חמא| מארי דגדפי דהוה אתי והוה אומי אומאה¹⁶ דשמע מאחורי פרגודא דמלכא מפקד בכל יומא ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא¹⁷ ובעט בעיטין בההוא שעתא בתלת¹⁸ מאה ותשעין רקיעין¹⁹ וכלהו מרתתין וזעין

הערות

6. צדוק הנפשות בעולם הזה על הקבר, אלא שלא נתן רשות לעין לראות וחזיון זה נקרא גילוי עיניים, כמ"ס (מ"ב ו' יו') פקח את עיני הנער (אור יקר ש"א סי' טו). 7. מלאכים בעלי כנפיים, ואפשר שלא השיג מהם אלא הכנפים (אור יקר ש"א סי' טו). 8. צגין דתריין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרוין ומתיבתא עילאה דקב"ה וכלל אתר דתנין מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרוין (זו"ח לו ע"א). 9. פי' מלאכים בעלי כנפים הוו ממתינים לרשבי ור"א בנו שירכבו עליהם בחזרתם מתיבתא דרקיעא. הרש"ב (נ"א). 10. היה מתבייש בפני הגדולים (ד"א). 11. הם הדליקים שכבר נמו, והם גנוזים בג"ע פקחי עינא, שהחיים החומר שלהם מונע השגתם, וטח מראות עיניהם, אבל אלו פקחי עינא דמשטטן, פי' נשמות הדליקים אתר המיתה מושטטים בעולם הזה (מ"מ). 12. אותן שהשיגה סתום צנחרייהם הקילו משינתם (ד"א). 13. ע' פת"ש ז"א לא וז"ל, כל מה שהמוחין דקטנות יורדים, הם מתמעטים ונשקעים יותר וכו' כאשר מתחילים לירד או מתמעטים, והיינו, שהדינים עצמם כמה מדרגות יש בהם, שכל מדרגה היותר עליונה שבהם יכולה צעמנה להתהפך לתמיים וכו' שהדברים עצמם שגורמים עונשים הם ישמשו הטוב, ולכן צעת שירדו אל הגרון, או לא נשאר צמדרגות הדינים רק שליש התחתון שלהם, וצ' שלישי העליונים הם עצמם יאלו מן החושך אל האור, ועי' שם נקודות י' שזה מעלת הכלים שדווקא מהקלוקל צא התיקון. 14. ויקהל קצו ע"א (הערת הזוהר). 15. צדוק היחוד, והמלכות נקראת אילת השחר (אור יקר ש"א סי' טו). 16. שאינו מיוחד לילה ציוס, סוד עשיה ציזירה (רמ"ו). 17. הם הדליקים שזכו להיות ראשים ומלמדים את בני דורם שהם מסוד היסודות (רמ"ו). 18. עי' זוהר הרקיע. 19. מט"ט (מ"מ). 20. נשבע שבועה (ד"א). 21. עי' ע"ח שער הקלי' פרק ג: לא נשאר צנוקבא דז"א דאצילות דקדושה רק צחי' מלכות שבה שהיא צחי' עשירית תחמונה שבה. ושאר הטי' ספירות העליונים שבה, שצאו לה מט"ס הראשונים שצו דז"א כנודע, אלו ירדו למטה צנוקבא דקליפה. ואלו הטי' הראשונים נקרא רישא, אשר היא שכיבת לעפרא, כי היא נחונה צין הקליפות, צדוק עפר המשכן, ע"כ. וז"ל המ"מ: הצריאה היא עפר אשר יהיה צרקע המשכן, כי מלכות דאצילות נקרא משכן, והצריאה נקרא קרקע המשכן, ועפר הם המלכים שנפלו שם. 22. שמות מצ (הערת הזוהר). 23. כמנין שמים - א"ס (נ"א). עי' ויקהל קפה ע"ב (לש"ו). וז"ל המ"מ: פי' הרח"ו בהגותו שהוא מנין שמים או שכינה ע"ה.

תרגום

ספר הזהר

קמיה ואוריד דמעין^א על דא ונפלי אינון דמעין רתיחן כאשא לגו ימא רבא^ב ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא^ג דימא ואתקיים וקדיש שמיה דמלכא קדישא^ד וקביל עליה למבלע כל מימוי דבראשית ויכנוש להו לגויה בשעתא דיתכנושון כל עממיא על עמא קדישא וינגבון מיא^ה ויעברון בנגיבו:

אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר פנון אתר דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון בגין דכל צדיקייא

דתמן רישי מתיבתא ואינון מתיבתי דתמן רשימין אינון וכל אינון חברין די בכל מתיבתא סלקין ממתיבתא דהכא למתיבתא דרקיעא ומשיחא אתי בכל אינון מתיבתי וחתים^ו אורייתא מפומייהו דרבנן^ז ובההיא שעתא אתי משיח מתעטר^ח מן רישי^ט מתיבתי בעטרין עלאין בההוא שעתא קמו כל אינון חברייא וקם רבי שמעון והוה סליק נהוריה עד רום רקיעא:

אמר ליה רבי זכאה אנת דאורייתך סלקא בתלת מאה ושבעין נהוריך^י וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר

טעמין סלקין ואסתחין בנהרי אפרסמונא דכיא^{יא} וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתיבתך וממתיבתא דחזקיה מלך יהודה ומגו מתיבתא דאחיה השלוני ואנא לא אתינא למחתם ממתיבתך אלא מארי דגדפיך^{יב} [אתי] (עאל) הכא דהא ידענא דלא ייעול גו מתיבתי אחריתי אלא במתיבתך בההיא שעתא סח ליה רבי שמעון ההוא אומאה דאומי מארי דגדפיך כדין אודעזע משיח וארים קליה ואודעזעו רקיעין ואודעזע ימא רבא ואודעזע לוייתן וחשיב עלמא לאתהפכא:

אדהכי חמא לרבי חייא לרגלוי דרבי שמעון אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא אמר רבי שמעון

דא איהו רבי חייא נהירו דבוצינא דאורייתא אמר ליה יתכנש הוא ובנוי וליהוון ממתיבתא דילך א"ר שמעון זמנא יתייב ליה יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מדעזע וזלגין עינוי דמעין אודעזע רבי חייא ובכא ואמר זכאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא וזכאה חולקהו

לפניו. ומוריד על זה דמעות, ונפלות אותן הדמעות הרוחחות כאש לתוך הים הגדול. ומאותן הדמעות עומד אותו הממונה על הים ומתקיים, ומקדש את שמו של המלך הקדוש, ומקבל עליו לבלוע את כל מימי בראשית וכוונס אותם לתוכו, בשעה שיתקבצו כל העמים על העם הקדוש, ויתיבשו המים, ויעברו בין כך שמע קול שאומר^א בלתי מקום פנו מקום, שהנה מלך המשיח בא לשיבת רבי שמעון, היות שכל הצדיקים ששם ראשי הישיבה, ואותן ישיבות ששם הן רשומות, וכל אותם חברים שבכל ישיבה עולים מהישיבה של כאן לשיבת הרקיע, והמשיח בא בכל אותן הישיבות וחותרם את התורה מפי החכמים. ובאותה השעה בא המשיח, מתעטר מראשי הישיבות בעטרות עליונות. באותה שעה קמו כל אותם החברים, וקם רבי שמעון, והיה עולה אורו עד רום הרקיע.

אמר לו, רבי, אשריך שתורתך עולה בשלש מאות ושבעים אורות, וכל אור ואור נפרד לשש מאות ושלשה עשר טעמים שעולים ורוחצים בנהרות אפרסמון טהור. והקדוש ברוך הוא חותרם את התורה משיבתך ומשיבתו של חזקיהו מלך יהודה ומתוך ישיבתו של אחיה השילוני. ואני לא באתי לחתום משיבתך, אלא בעל הכנפיים בא לכאן, שהרי ידעתי שלא יכנס לתוך הישיבות האחרות אלא לשיבתך. באותה שעה סיפר לו רבי שמעון על אותה השבועה שנשבע בעל הכנפיים. אז הזדעזע המשיח והרים קולו, והזדעזעו הרקיעים, והזדעזע הים הגדול, והזדעזע הלוייתן, וחשב העולם להתהפך.

בין כך ראה את רבי חייא לרגלי רבי שמעון. אמר, מי נתן כאן אדם שלבוש בגדי אותו העולם. אמר לו רבי שמעון, זה הוא רבי חייא, האור של נר התורה. אמר לו, יכנס הוא ובנוי והיה מהישיבה שלך. אמר רבי שמעון, זמן ינתן לו. נתנו לו זמן, ויצא משם מזועזע ועינוי זולגות דמעות. הזדעזע רבי חייא ובכה, ואמר, אשרי חלקם של הצדיקים באותו

נוסחאות

הערות

- בדפוס וילנא איתא "ריחי (נ"א רישי)", וצ"ע מקורו.
- הדינין נעשה ע"י עלייתן לשרשן (דע"ה ח"ב כג ע"ב). הם נ"ה דז"א שהם מתלכדים בתוך המלכות דאלולות להמתק שם, כשיואלים מהמלכות הם דינים גמורים, כבוד הוליא הקב"ה חמה מנחמיקה, וכשהם בתוך המלכות נעשו מוחין אליה ואז מתמתקים (מ"מ). ג. הוא חכמה דבריאה (לש"ו). ג. ע"י זוהר הרקיע.
- מלכא משיחא הוא נשמה דשאר נשמות הנדיקים שעמדו צעולם הזה (אור יקר ח"א סי' טו). ה. ויעברו צינשה (דפ"א). ו. ע"י לו דף לה ע"א שם נראה כי הוא לשון של השלמה. ז. מכריע ציניהם לראות מי הטיב לדקדק ולפרש מה ששמע מלמעלה (אור יקר ח"א סי' טו). ח. ע"י רח"ו ח"ג קמט ע"ב ש"מתעטר" בכל מקום צוהר ר"ל מזדווג. וע"י אור יקר (ח"א סי' טו): ועטרות אלו הם סוד אור המאיר על ראשי הנדיקים, שנהיות המשיח פוקדם בשיבתם הוא נוטל מאורם ומאיר. ט. היינו ש' כנגד ג"ר וע' כנגד ז"ת כי למעלה המספר יותר גדול א"ס (נ"א). י. ע"י ספד"ז פ"ב (יט ע"ב) שזה המזל המתחון צדיקנא דא"א. כ. בעל הכנפים והוא מטטרון שר הפנים (ד"א). שיש לו ל"ו מימן ול"ו משמאל (נ"א).

הקדמת ספר הזוהר

ד ע"ב²

ספר הזוהר

תרגום

העולם, ואשרי חלקו של בר יוחאי שזכה לכך. עליו כתוב "להנחיל אהבי יש ואוצרותיהם אמלא".

דבר יוחאי זוכה לכך עליה כתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא:

"בראשית". רבי שמעון פתח "ואשים דברי בפין". כמה יש לו לאדם לעסוק בתורה יומם ולילה, משום שהקדוש ברוך הוא מקטיב לקולות אותם שעוסקים בתורה. ובכל דבר שמתחדש בתורה על ידי אותו שעוסק בתורה, עושה רקיע אחד.

בראשית רבי שמעון פתח (ישעיה נא טז) ואשים דברי בפין כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא וליילא בגין דקב"ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקי באורייתא ובכל מלה דאתחדש באורייתא^א על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עביד רקיעא חדא^ב:

שינוי, באותה השעה שדבר תורה מתחדש מפי אדם, הדבר ההוא עולה ומזדמן לפני הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא נוטל את אותו הדבר ומנשק אותו, ומעטר אותו בשבעים עטרות גלופות וחוקות. ודבר חכמה שהתחדש, עולה ויושב על ראש הצדיק חי העולמים, וטס משם ומשוטט בשבעים אלף עולמות ועולה אל עתיק הימים. וכל הדברים של עתיק הימים, דברי חכמה הם בסודות סתומים עליונים. ואותו הדבר הסתום של חכמה שהתחדש כאן, כשהוא עולה, מתחבר עם אותם הדברים של עתיק הימים, ועולה ויורד עמהם ונכנס בשמונה עשר עולמות גזוזים ש"עין לא ראתה אלהים זולתך". יוצאים משם ומשוטטים והולכים מלאים ושלמים ומזדמנים לפני עתיק הימים.

תנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה^ה וקב"ה נטיל לההיא מלה ונשיק לה^ו ועטרין^ז לה בשבעין עטרין^ח גליפין ומחקקין^ט ומלה דחכמתא דאתחדשא^י סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין^{יא} וטסא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין^{יב} וסליקת^{יג} לגבי עתיק יומין^{יד} וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אינון ברזין סתימין עלאין^{טו} וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באינון מלין דעתיק יומין^{טז} וסלקא ונחתא בהדיהו ועאלת בתמניסר עלמין גניזין^{טז} (שם סד ג) דעין לא ראתה אלהים זולתך^{יז} נפקי מתמן ושטן ואתיין מליאן ושלמין ואתעתדו קמי עתיק יומין^{יח}:

באותה השעה מריח עתיק הימים את אותו הדבר, וזה נוח לפניו מן הכל. נוטל את אותו הדבר, ומעטר אותו בשלש מאות ושבעים אלף עטרות. אותו הדבר טס ועולה ויורד, ונעשה רקיע אחד. וכן כל דבר ודבר של חכמה נעשים רקיעים עומדים בקיום שלם לפני עתיק הימים. והוא קורא להם שמים חדשים, שמים מחודשים, סתומים של סודות חכמה העליונה.

בההיא שעתא ארח^י עתיק יומין בההיא^א מלה וניחא קמיה מכלא נטיל לההיא מלה ואעטר לה^ב בתלת מאה ושבעין אלף עטרין ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא ואתעבידא רקיעא חדא וכן כל מלה ומלה דחכמתא אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין והוא קרי לון שמים חדשים שמים מחודשים סתימין דרזין דחכמתא עלאה^י:

וכל אותם יתר דברי התורה שמתחדשים, עומדים לפני

פןכל אינון (אלין) שאר מלין דאורייתא דמתחדשין קיימין קמי

נוסחאות

הערות

1. בדפוס וילנא איתא "בהאי", וצ"ע מקורו.
2. ולכן צענין הסוד אמר שנעשה ממנו רקיע אחד. ומכל שאר מלין דאורייתא, שהם פ"ד, אמר שנעשו ארצות (לקמן ה ע"א), וכנגד צ' צחינות אלו אמר "דברי" (רמ"ז). 3. לפני ה' הוא צחי המלכות, ופי' שעולה זה החידוש צדוק מ"ן למלכות, וקב"ה שהוא ז"ל נטיל ההיא וכו' (מ"מ). 4. ממשיך עליה הארה מוויג נשיקין וכו' מאיר לה מן ג"ר שנקראים נשיקין (מ"מ). 5. מאירים לה מו"ת דו"א, וכו' נמלא שמקבלת הארה מי' ספירות כולם (מ"מ). 6. מלך אבא (מ"מ). 7. מלך אמא (מ"מ). 8. פי' כשמחדש על דרך הסוד - א"ס (נ"א, מ"מ). 9. פי' החידוש של הפשט, עולה קמי קב"ה שהיא המלכות. אבל חידוש של הסוד סלקא ויתבא צרישא דצדיק, שהיא עטרת היסוד דו"א (מ"מ). 10. הם ז' קלוות דא"א (מ"מ). 11. מעלה מ"ן (מ"מ). 12. עתיק יומין הוא צחי ז"ת דעתיק והמה ז' ת"ג דא"א (ע"ח שער א"א פרק ז'). 13. היינו סודות גדולים ונעלמים יותר מדרושי א"א (מ"מ). 14. פי' מתחברת עמהם ונוטלת הארה מהם (מ"מ). 15. פי' נכנסה ציסוד דאימא שנק' ח"י לעורר מ"ן (מ"מ). הוא סוד פנימיות יסוד עמיק (רמ"ז). 16. הוא סוד מו"ס המלצשת לגבורה דעתיק, המתוארת בשם אלהים (רמ"ז). 17. פי' אס חסר איזה דבר לאותו חידוש, הקב"ה משלימו (מ"מ). 18. פי' התעוררות העולה אליו (מ"מ). ידוע שקוד החוטם הוא שם ס"ג כמספרו, ודרך זו עולים האורות עד הדעת שהוא סוד המלא (רמ"ז). 19. שמות יד (הערות זוהר). 20. דהיינו שעל ידי לימודו הוא מקיים ומתקן את אותן הגילויים למעלה ולכן גדול הוא החיוב לעסוק בחכמת האמת (הקדו"ש ז ע"ג). 21. של נגלה.

א. משמע דוקא כשמחדש זה ולא כשעוסק בשכזר נחדש (נ"א). ב. "דברי" לשון רבים. נודע כי פרד"ס מתקן אצ"ע. סוד מתקן אצ"ע, פר"ד מתקן צ"ע. ועיקר פנימיות עולם האצילות הוא עמיק, סוד מלכות דא"ק. ונקראים צ"ע, עולם הפירוד, ועלמא דנוק' הוא סוד מלכות ז"א המתפשטת בהם, ולכן צענין הסוד אמר שנעשה ממנו רקיע אחד. ומכל שאר מלין דאורייתא, שהם פ"ד, אמר שנעשו ארצות (לקמן ה ע"א), וכנגד צ' צחינות אלו אמר "דברי" (רמ"ז). 3. לפני ה' הוא צחי המלכות, ופי' שעולה זה החידוש צדוק מ"ן למלכות, וקב"ה שהוא ז"ל נטיל ההיא וכו' (מ"מ). 4. ממשיך עליה הארה מוויג נשיקין וכו' מאיר לה מן ג"ר שנקראים נשיקין (מ"מ). 5. מאירים לה מו"ת דו"א, וכו' נמלא שמקבלת הארה מי' ספירות כולם (מ"מ). 6. מלך אבא (מ"מ). 7. מלך אמא (מ"מ). 8. פי' כשמחדש על דרך הסוד - א"ס (נ"א, מ"מ). 9. פי' החידוש של הפשט, עולה קמי קב"ה שהיא המלכות. אבל חידוש של הסוד סלקא ויתבא צרישא דצדיק, שהיא עטרת היסוד דו"א (מ"מ). 10. הם ז' קלוות דא"א (מ"מ). 11. מעלה מ"ן (מ"מ). 12. עתיק יומין הוא צחי ז"ת דעתיק והמה ז' ת"ג דא"א (ע"ח שער א"א פרק ז'). 13. היינו סודות גדולים ונעלמים יותר מדרושי א"א (מ"מ). 14. פי' מתחברת עמהם ונוטלת הארה מהם (מ"מ). 15. פי' נכנסה ציסוד דאימא שנק' ח"י לעורר מ"ן (מ"מ). הוא סוד פנימיות יסוד עמיק (רמ"ז). 16. הוא סוד מו"ס המלצשת לגבורה דעתיק, המתוארת בשם אלהים (רמ"ז). 17. פי' אס חסר איזה דבר לאותו חידוש, הקב"ה משלימו (מ"מ). 18. פי' התעוררות העולה אליו (מ"מ). ידוע שקוד החוטם הוא שם ס"ג כמספרו, ודרך זו עולים האורות עד הדעת שהוא סוד המלא (רמ"ז). 19. שמות יד (הערות זוהר). 20. דהיינו שעל ידי לימודו הוא מקיים ומתקן את אותן הגילויים למעלה ולכן גדול הוא החיוב לעסוק בחכמת האמת (הקדו"ש ז ע"ג). 21. של נגלה.